LATZKOVITS A.
BUDAPEST,
IV. kerület, Váczi-utcza 22. szám.
Cs. és kir. szabadalmazott fehérnemü-gyáros ajánlja 6594
uri divat- és fehérnemü-ujdonságait.

Levélbélyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapesten, IV., Régi posta-u. 5
Alapittatott 1876. 7121
Veszek! Eladok! Cserélek!

Ujdonságok selyemkelmékben
ugymint fehér, fekete és mindenféle más szinben gyári árakon, a valódiság és tartósságért való jótállás mellett, méterenkint 35 krtól 12 frtig porto és vámmentesen házhoz szállittatnak. Magánosok számára a legjobb, közvetlen megrendelési forrás. Ezer meg ezer elösmerő irat. Minták *franko*. Svájczba levélporto kétszeres.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
6951 selyemkelme-gyárak szövetsége **Zürich.**
Spanyol kir. udvari szállitók. Spanyol kir. udvari szállitók.

MOUPIER és TÁRSAI párisi világhirü czégének kizárólagos raktára gyapjuszövetekben.
A tisztelt hölgyek figyelmébe.
Van szerencsém a tisztelt hölgyek becses tudomására hozni, hogy válogatott izlésü
selyem-, gyapju- és mosókelmeim
már **megérkeztek** és kérem azok megtekintése czéljából czégemet szives látogatásával megtisztelni. 7127
Vidékre mintákat ingyen és bérmentve.
FONTOS!
a mintamegrendelésnél körülbelül az óhajtott szövet fajtáját és árát megjelölni, hogy a kivánt szövetből nagyobb választékot küldhessek.
WEINER MÁTYÁS
divatáruházában
BUDAPEST, Andrássy-ut 3. szám.

KRIEGNER-FÉLE
Akácia Arcz Crême
üvege 1 frtért, Akácia-szappan drbja 50 krért kapható minden gyógyszertárban. Főraktár: Pest, Calvin-tér, Korona-gyógyszertár. 7110

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE.
Alapittatott 1847.
Brauswetter János
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műóra-, fajtalelője a remontoir-ingaórának stb. stb.
ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Javitások pontosan eszközöltetnek.
7009

Páris 1889. Genf 1889. Chicago. 1893. **Kitüntetve** Brüssel 1891. Bécs 1891. London 1893. Magdeburg.
Egyetemes gyomorpor
Barella P. F. W.-től Berlin SW., Friedrichstrasse 220, a **franciaországi orvosi társulatok tagja.** Orvosilag legjobban ajánltatik. **Rendkivül sikeres,** még idült gyomorbajoknál is.
Szállit **próbára ingyen,** csupán a viteldij megtérítése mellett, **berlini főraktárából.**
Ausztria-Magyarország számára egy doboz frt 1.60
Raktár:
Budapesten: Török József gyógysz.
király-utcza 12. szám. 6692

Hirdetések elfogadtatnak a kiadó-hivatalban, Budapesten, IV., egyetem-utcza 4. sz. a.

Főiskolai igazg.-orvos **Dr. KUN ZOLTÁN** kipróbált gyógyszere!
Vérképző labdacsok, rózsaszinre czukrozva: **vérszegények, sápkórosak, gyengélkedők, görvélykórosok, láztalan tüdőbetegeknek** legjobb gyógyszere. 1 üveg ára 1 frt 80 kr.
Hurut labdacsok, gyomorhurut, tüdő- és gégehurut, tüdővész, hidegelés, malária, gyümőkör ellen legkittünőbb! 1 üveg egyenkint czukrozott labdacs ára 1 frt 80 kr.
Női betegségek ellen leghasznosabb gyógyszer az **IRRIGÁLÓ POR** 1 doboz 1 forint 20 kr.
Dentipurin-szájvíz legjobb minden szájvizek fölött! Kittünő orvosszere a ragályos torokbajoknak is! Ára 60 krajczár.
A Purpurin Créme arcz- és kézkenőcsnek meglepő hatása van! 5 nap alatt az arczról minden foltot eltávolit s bársonyszerüvé varázsolja. 1 tégely 1 frt 20 kr.
Kaphatók a készitőnél:
TRSTYANSZKY K. gyógyszerésznél
Sárospatakon. 6839
Főraktár **Budapesten: Török József** gyógyszertárában, Király-utcza. **Dr. Buday Emil** gyógyszertárában, Városház-tér. Minden drogua-üzletben és gyógyszertárban kaphatók.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen legjobb hatásu szer a
RÉTHY-féle pemetefü-czukorka,
mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszertárban. Egy doboz ára **30 kr.,** 5 dobozzal **1 frt 50 krért** bérmentve küld
Réthy Béla gyógyszerész
Békés-Csabán. 6981
Főraktár TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertara Budapest.

MATTONI-FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égyéves
SAVANYU-KÚT

Üzleti jelentés.
Van szerencsém a t. közönséget értesiteni, hogy Budapest, IV. ker., Váczi-utcza 16. szám alatti üzletemet házbéremelés folytán f. é. február hó 1-től kezdve ideiglenesen megszüntetem. Fennálló virágasztal ugyszintén másféle növénydiszitéseket, csokrokat, koszorukat stb. továbbra is VII. kerület Gizella-uti kertészeti telepemről, fentartom; és igyekezni fogok e tekintetben a nagyérdemü közönség pártfogását a jövőben is kiérdemelni.
Egyidejüleg az irántam tanusitott eddigi nagymérvü bizalomért hálás köszönetemet nyilvánitva, maradok
tisztelettel 7109
SZELNÁR VILMOS
mű- és keresk. kertész.
Budapest, VII., Gizella-ut 45—47.

NAGY KRACH!
New-York és London nem kiméltek meg az európai szárazföldet és ezért egy nagy ezüstárugyár indittatva érezte magát, hogy az egész készletet eladja. Én meghatalmazva vagyok ezen megbizást teljesiteni. Tehát bárkinek megküldöm a következő tárgyakat pusztán **6 frt 60 krért;** és pedig:
6 drb finom asztali kést, valódi angol pengével
6 drb amerikai szab. ezüst vellát, egy darabból
6 « « « « evőkanalat
12 « « « « kávéskanalat
1 « « « « levesmerőt
1 « « « « tejmerőt,
2 « « « « tojás-serleget
6 « angol Viktoria-tálczát
2 « igen hatásos gyertyatartót
1 « teaszürőt
1 « finom czukorporzót
44 darab összesen **6 frt 60 kr.**
Mind e fenti **44** tárgy előbb 40 frtba került és most csak **6 frt 60 kr.** minimális áron kapható. — Az amerikai szabad. ezüst egy kivül-belül fehér fém, mely ezüst színét 25 esztendeig is megtartja, a miért szavatoltatik. Legjobb bizonyitékul, hogy ezen hirdetés 7087
nem csalás,
kötelezem magamat, itt a nyilvánosság előtt, bárkinek, kinek az áru nem tetszik, a pénzt visszaadni és senki sem mulaszsza el azt a kedvező alkalmat, hogy ezen diszes garniturát megszerezze, mely
Házassági és alkalmi ajándékul,
továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas. — **Egyes egyedül kapható**
HIRSCHBERG A.-nál
az egy. amerik. szabad. ezüstgyárak főügynöksége
Telefon. Wien II, Rembrandstrasse 19. Telefon.
Szétküldés a vidékre utánvéttel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.
Ehhez tisztitó por 10 krajczár. — Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egészségi fém).
Kivonat az elismerő levelekből.
Becses evőkészlet küldeményét megkaptam és azokkal teljesen meg vagyok elégedve. Kérem még egy ugyanily 44 ábból álló am. szab. ezüstgarniturá. utánvét mellett rész. küldeni.
Bozovics, Krassó-Szörény megye 18/7. 96.
Keresztes S., főszolgabiró.
Pilis, (Pest-megye) 1896 aug. 24.
A küldött diszgarniturával nagyon meg lévén elégedve, kérem sógornőmnek, Nyári bárónő szül. Somogyi urhölgynek **Szunóra** 3 ugyanilyen diszgarniturát küldeni.
Báró Nyáry Gyula.

MEGNYILT
Budavár Bevételének körképe.
Budavár bevétele 1849 május hó 21-én dicső honvédeink által.
Látható városligeti fasor 47. szám, a Körkép-Pavillonban.
Nyitva 7075
reggel 9 órától este 10 óráig, este villanyvilágitás mellett.
Belépti dij 50 kr. Vasár- és ünnepnap 30 kr. Katona- és gyermekjegy 20. Munkásjegy 30 kr.
Mérsékelt áru jegyek dohánytőzsdékben kaphatók.

13. SZÁM. 1897. BUDAPEST, MÁRCZIUS 28. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre **12** frt / félévre — **6** . | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **8** frt / félévre — **4** . | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre **5.—** / félévre — **2.50** | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

A KIRÁLYI VÁRPALOTA ÉPÍTÉSE.

A MAGYAR nemzetnek régi óhajtása teljesül a budai új királyi várpalota kiépitésével. Az eddigi palota, a mely Mária Terézia királynő uralkodása alatt épült, külsőleg ugyan eddig is igen tetszetős volt pompás helyén, a budai várhegy ormán, de nem volt eléggé méltó a királyi ház fényéhez. Ez a régi palota úgy van berendezve, hogy csak az udvari fogadótermek és ő felségeik lakosztályai szépek és alkalmasak benne, mig a többi helyiségek szükek, alkalmatlanok és az udvar számára csaknem használhatatlanok. Ezért kellett évtizedek óta az udvar vendégeit hol a szomszédos Stöckl-épületbe, hol vendégfogadóba szállásolni, ha fővárosunkba jöttek. Nagyobb udvari ünnepélyek alkalmával meg a főudvarmesteri hivatalnak mindig azon kellett törnie a fejét, hogy a vendégek számát miként lehetne mérsékelni, mert a fogadó-termekben csak korlátolt számban férhettek el a meghivottak. Szóval az eddigi palotában az udvar nem fejthetett ki magához méltó fényt és pompát.

Sokan ebben látták az okát annak is, hogy Budapesten nincs magyar királyi udvartartás. Közörömet keltett tehát pár évvel ezelőtt ő Felségének az az elhatározása, hogy czivillisztája költségére nemcsak újjáépitteti a régi várpalotát, hanem új palotacsoportot is épittet mellé, méltót s eléggé nagyot az uralkodó-házhoz és a magyar nemzethez.

Az új királyi várpalota terveit *Ybl* Miklós kitünő műépitészünk készitette. Ő azonban nem érhette meg nagy müve befejezését; mert időközben elhúnyt, s ma már csak a budai Duna-

A BUDAI KIRÁLYI PALOTA ÉPÍTÉSE. — Az új udvari homlokzat, a hol a trónterem van.

parton álló érczszobra tekint föl e nagyszerű alkotására. Ybl örökébe *Hauszmann* Alajos műegyetemi tanár lépett, a kinek építő művészi hivatottságát a fővárosnak több pompás középülete hirdeti.

Egész városrész az, mely most a budai várban épül. A várhegy déli végét három oldalról fogja szegélyezni az új palotacsoport, melynek építése 1891 óta folyik. A Krisztina-városi oldalon nagy nehézségeket kellett leküzdeni. A hegyoldal meredeksége miatt olyan alapozást kellett itt készíteni, mely messze földön ritkítja párját. Ez az alapépítmény maga négyemeletnyi magasságú s rendkivül szilárd faragott kőépület; csak ezen felül kezdődik a reá állított királyi várpalota, melynek középső főhomlokzata öt- és két mellék homlokzata négyemeletes. Ez a szintén faragott kövekből rakott hatalmas palota azonban nem magából az emlitett négyemeletes szilárd alapfalból nő ki, hanem egy belsőbb alapfalra van állitva úgy, hogy a külső alapfalnak diszes rácsozattal ékesitendő teteje és a palota töve közt egy széles nyílt folyosó húzódik az épület három külső homlokzata körül, a mi a kilencz emeletnyi magasságot igen tetszetősen szakitja meg, mérsékelvén az egész nagy építménynek különben szédületes magasságát.

Most már a várszerű alapfal töveinek a környéke is szépen kezd kibontakozni. A homlokzat előtt már teljesen készen van az Attila-utczáról a várba vezető pompás kigyódzó kocsiút, melynek külső oldalát vasrácscsal kerített széles gyalogút szegélyezi. Az alapfal délnyugati sarkánál már szintén készen áll a terraszokra oszló várkertbe vezető kapu, ezen belül pedig festői csoportokban ültetett fenyük és thujabokrok lepik el a gyepszőnyegű lejtőket egészen az új üvegházakig; mig a felsőbb terraszokon most foly a rendezés munkája. A palotának a belső udvarra néző része csak kétemeletes, vagyis olyan magas, mint a vele szemben álló régi palota, melylyel itt már egyenlő szintájat foglal el. Az alsóbb emeletek ez oldalról már a hegylejtőjébe mélyednek, miért is külső bejáratuk az éjszaki és déli szabadon álló oldalakról nyilnak. Az éjszaki bejárathoz az udvarról egy nyilt lépcső vezet le az új palota és a Stöckl-épület között. Az egésznek a hatását nagyban fogják emelni a díszes kupolák és Mansard-tetők.

Az új királyi várpalotának ez a része már a negyedik emeletig készen van, s az idei nyáron a főhomlokzat ötödik emeletének kiépitése után az egész hatalmas épület tető alá kerül. A palotának ebbe a részébe az udvar vendégeit: koronás főket és főherczegeket fogják szállásolni.

A budai oldalról tekintve rendkivül nagy hatású már is az új palota, mely barokkos renaissance izlésben épült és igy alkalmazkodik Mária Terézia királynő régi palotájához. Különben az új királyi várpalota egészen ebben a stilusban épül, melyhez oly jól illik a pompa és a művészi diszités.

A Krisztina-városi palotát új szárnyépületek fogják összekötni a jelenlegi királyi palotával, a mely ő felségeik mostani lakosztályait foglalja magában. A régi szárnyak azonban nagy átalakuláson mennek át. A király lakosztálya kibővül két fogadó teremmel és egy nagy ebédlővel, a hol családi ebédeket lehet tartani. A királyné lakosztálya a Ráczvárosra fog nézni, és széles erkélyeiről, a melyeket eléje épitenek, elragadó kilátás nyilik a pesti oldalra, a Dunára és a Csepelszigetre is.

Mivel királyasszonyunk télen-nyáron egyformán kedveli a sétát, lakosztályát födött lépcsőházzal összekötik egy óriási téli kerttel, a hol télviz idején is virágok között sétálhat. A ráczvárosi lejtős hegyoldalon, a hol Mátyás királynak hires kertje volt, a melyben a budai hőforrások melegét használták föl a virágok ápolására, új üvegházakat és kertet létesitettek. A kertalakitás munkálatait már a mult őszszel megkezdték.

A ráczvárosi szárnyépület a régi királyi palotával áll kapcsolatban, melynek a pesti oldalra néző fő homlokzatát alaposan újjáalakitják és köburkolattal látják el, mint a hogy a palotának belső udvarra néző részén történt. Ezt a középső részt, mely a tróntermet és a fogadótermeket foglalja magában, az ezredévi ünnepekre való tekintetből alakitották át. A fő homlokzatnak négy oszlopon nyugvó diszerkélye van; ennek homlokzatát újabban négy művészi szobor ékesíti, melyek a királyi erényeket jelképezik. Ezek az erények az *Igazságosság*, *Bölcseség*, *Irgalmasság* és *Nagylelkűség*. A szép szoborművek *Kőllő* Miklós, *Senyey* Károly és *Tóth* István szobrászaink vésője alól kerültek ki.

A régi palota eme részének legnagyobb helyisége a nagy tróntérem, mely pazar fénynyel van berendezve. Fala, mennyezete, diszitése csupa márvány és arany, mely szép harmóniába olvad össze. Az udvarnak ezredévi ünnepélyei, az országgyülés hódolata, az új képviselőház megnyitása mind ez új teremben zajlottak le, mely a megújitás folytán nemcsak diszesebb, hanem jóval nagyobb is, mint elébb volt, és ezernél több vendéget fogadhat magába. Itt van elhelyezve az új királyi trón, mely egy ideig az ezredévi kiállitás történelmi csarnokának volt egyik ékessége.

A régi palotának ez új homlokzatával szemben, a Stöckel-palota déli sarkán helyezték el az új királyi palota alapkövét, melynek letétele a király, a királyi család tagjai, a külföldi diplomáczia képviselői, az ország zászlósai, főrendek és országgyülési képviselők jelenlétében nagy fénynyel ment végbe. A régi palotának újjáalakitott főhomlokzatát tünteti föl egyik képünk.

Az új homlokzaton túl a Szent-Zsigmond-kápolna mellett fog épülni az új diszkapu. Ez a diszkapu remek épitészeti alkotás lesz. Széles kocsijárón kivül két gyalog átjárója is lesz; ezeket négy hatalmas bronz-oroszlán fogja őrizni. A hatalmas állat-alakokat most mintázza *Fadrusz* János, a pozsonyi Mária-Terézia- és a kolozsvári Mátyás-szobor alkotója. A kapu boltozata fölött oszlopok lesznek fülkemélyedésekkel, a melyekben a Duna, Tisza, Dráva és Száva folyamok jelképi szobrait helyezik el. A tető alatt az attikán fog diszelegni Magyarország és társországainak nagy czimere.

Ezen a főkapun lépnek be a palotába az udvar vendégei. Ez a kapu vezet ugyanis a fogadótermekbe vivő nagy lépcsőházhoz. A diszkapuval átellenben épül a király lakosztályához vezető kapu, mely szintén diszes épitmény lesz, két oldalán a *Békét* és a *Háborút* feltüntető domborművekkel, a melyeket *Senyey* Károly készit.

A dunai fő homlokzatnak leghatalmasabb része a miniszterelnöki palotával szemben levő régi fegyvertár helyén fog emelkedni, a melyet ebben az évben rombolnak le. A helyébe emelendő nagyszabású épületben lesznek az úgynevezett diszhelyiségek, a fogadó és ebédlő termek, a nagy tróntérem, a tánczterem, továbbá a magyar testőrök lakosztályai, a melyeknek tervei már a legapróbb részletekig szintén ki vannak dolgozva.

Az egész büszke épületcsoport, mely teljesen meg fogja változtatni a budai vár képét, 1902-ben lesz készen, a mikor a városligeti ezredévi műemlék leleplezésével együtt fogjuk ünnepelni az új királyi vár fölavatását.

FÉLTÉKENYSÉG.

Féltékenyek vagyunk mi egymásra nagyon;
Te énreám, én terád, édes angyalom.
S e bűn miatt bűnbe esünk:
Egymás után — leselkedünk!

Tudom én jól,... ha könnyen hagynám magamat:
Szeretnéd elszeretni a kis fiamat.
S irigykedel alattomban,
Hogy már engem szeret jobban!

Sőt mi tűrés, tagadás, — én is igy vagyok.
(A kis állhatatlanban én sem bízhatok!)
Haragszom, hogy: ilyen adta,
Mért az anyját — pofozgatja!?

Ha csókolom, zsörtölődsz: «hagyj békét neki!
Mikor tudod, szegényke, hogy nem szereti!»...
Hanem ha te kézbe kapod,
Csaknem agyon csókolgatod!

— Igy bizony mi, egész nap féltékenykedünk.
Én Istenem, bocsásd meg, ha mit vétkezünk!...
S a vitánknak *legszebb* véget
Vessen a Te nagy, isteni
Bölcseséged!!

Szabolcska Mihály.

MEGFOGHATATLAN TÖRTÉNETEK.

Irta Mauksch Kornélia.

(Folytatás.)

A jóslat.

— Még nem voltam tizenhat éves, — kezdte elbeszélését a tisztartónő, — mikor az édes atyám meghalt. Bátyám hivatalt viselt B.-ben, anyám betegeskedett, a többi testvéreim pedig még kicsinyek voltak: igy az egész gazdaság terhe az én vállaimra nehezült.

A gazdaság, igaz, nem volt nagy, de azért mégis terhes dolog egy fiatal leányra. Mindazonáltal szivesen fáradtam, elég kárpótlást találva 2—3 heti farsangolásban a néném házánál Budapesten.

Már egy pár napja időztem nála, midőn egyszer az öreg szakácsné, a kit az egész család «Framám»-nak szólított, nagy titokban azt mondta nekem:

— Kisasszonykám! Van itt Pesten egy jövendőmondó asszony, egy hajszálig beteljesül minden szava. Hogy megmondta a házmester Milka sorsát, hát még az irodafőnök kisasszonyának a jövendőjét! No, én csak azt mondom, hogy megöregedtem, de még ilyent soha sem hallottam.

— És hol lakik az az asszony? kérdeztem szokatlan élénkséggel.

— A Rózsa-utczában, — felelte a Framám, — holnap korán reggel, még a nagyságáék alszanak, elmegyünk hozzá.

— Hogyan? Én oda menjek? — kérdeztem egészen felháborodva.

Egész éjjel nem húnytam be a szemeimet. Hat órakor reggel a Framám felöltöztetett, rám adta a néném egy viselt fekete lüszter szoknyáját, egy ócska szürke téli kabátot, fejemre pedig egy pamuk kendőt kötött.

— Igy, jó lesz, — biztatott az öreg, — csak még azt a ló-sörényt (frou-frou) hadd dugom a kendő alá! És még egy pár barna foltot is rögtönzött az arczomra.

Elindultunk, de mondhatom, nem jól éreztem magamat. Resteltem-e ezt a titkos kirándulást? Féltem-e? Nem tudom. Tizszer is visszafordultam volna, de a Framám nem engedett.

Az omnibuszról épen a kapu előtt szálltunk le, a ház meglehetős jól nézett ki, az udvar is tiszta volt, a jövendőmondó nőhöz egy pár lépcsőn lefelé kellett menni. Valami pinczelakás lehetett ez, de bennem végtelen borzadályt költött fel.

Benyitottunk. A kályhába vigan pattogott a tűz, mellette vagy négy asszony trécselt, kik közül egy magas halvány nő a kályha tetején valami folyadékot kevert. Kávé volt-e? Leves-e? Ki tudná? Én boszorkányok konyháján képzeltem magamat.

Framám ekkor megmondta jövetelünk czélját, hogy a ténsasszony (t. i. én) szeretné tudni a jövőt, be különösen azt, hogy tegyen-e a lotteriába számokat.

A három idegen nő rögtön elkotródott, csak a halvány nő maradt benn. Egy szót sem szólt, csak keverte a kotyvalékot, sőt nekem úgy látszott, mintha valami bűvös szókat is mormolt volna.

Mikor készen lett a főzéssel, levette a fazekat a kályháról és minket szó nélkül bevezetett a mellékhelyiségbe. Az asztalfiókból kivett egy játék franczia kártyát, megemeltette velem és szó nélkül kirakta az asztalra.

Egy pár perczig figyelmesen vizsgálta a kártyákat, aztán röviden, haragosan azt mondta:

— Maga nagyon szeret egy férfit, de soha sem lesz az övé.

— Nem-e? — kérdeztem én, — hiszen én férjnél vagyok.

— Soha sem lesz férjnél, — kiáltotta boszúsan, — ne próbáljon engem megcsalni! Jól tudom én, hogy fiatal leány áll előttem, a ki nagyon szerelmes egy emberbe, de soha sem lesz az övé, mert meg fog halni, mielőtt ez év háromnegyed része eltelnék, még pedig hirtelen halállal.

— Ki hal meg? — suttogtam halkan, — Ó vagy én?

— Maga, édes lelkem, maga, egész bizonyosan el is készülhet arra.

Hogy hogy vezetett ki Framám az asszonytól, hogy mit fizetett neki, akkor igazán nem tudtam. Olyan zavart, ijedt voltam, de nagynéném dorgálásai lassanként észre téritettek.

Kezdtem komolyan venni a dolgot. Ha meg kell halni, meghalok, nem lesz az nekem nagy baj, csak a gazdaságot kell rendbe hoznom, hogy szegény anyámnak ne hagyjak sok bajt-gondot a vállaira.

Megkértem, adja bérbe a birtokot, — neki, természetesen, nem mondtam meg, miért. Siettettem a gabona feltisztitását, a tengeri-törést, sőt még a burgonyaszedést is.

A szomszéd B... városban Szent Mihály napján vásár szokott lenni. Az eladó marhákat az öreg gazda bohajtotta, én pedig egy könnyü kis kocsin mentem a vásárba.

Kocsimat rendesen a «Rák» vendéglő udvarába állitottam be, és siettem a fiveremet felkeresni, kinek segitségével délután két óra felé el is adtam a marhákat. Aztán bementem időt tölteni a városba sógornőmhöz.

Elfecsegtünk vagy egy jó fél órát, ekkor felkészülődtem, hogy most már megyek. Hozzá hajlottam, hogy elbucsúzzam tőle, de hirtelen a karjáról a kis Margit vad sikojjal rám dobta magát, átölelte a nyakamat oly erősen, oly feszesen, hogy lehetetlen volt kis kezecskéit lefejteni magamról.

A sógornőm csodálkozott. — No még ilyet nem láttam. Mi lelte ezt a gyermeket? Ez nem akar téged ereszteni, annyi bizonyos.

De végre is mennem kellett, levettem kezecskéit a nyakamról és sietve kiléptem az ajtón.

Az utczán meglepetve álltam meg és körülnéztem. Először is oly tikkasztó volt a hőség, a milyenre nem emlékeztem, a levegő sárga szinü volt és mintha messziről vad állatok mormogása hallatszott volna.

— Vihar lesz, — gondoltam, — sietnem kell, hogy kocsimra ülhessek! Alig tettem azonban száz lépést, iszonyú mennydörgés zúgott el felettem, melytől recsegve hulltak az ablaktáblák a kövezetre, az ég egészen elsötétült, borzasztó szél támadt, mely az összes porrétegeket felkavarta. Csak a villámok fényénél láttam egyket lépést tenni előre.

Jó lett volna visszamennem, de, csodálatos, ez eszembe sem jutott, csak az a vágy vezérelt, hogy abból a rozzant épületből kihivhassam az öreg Marcsát és az én édes kedves két szép csikómat.

Ember feletti küzdelemmel közeledtem a «Rák»-udvar felé, a villámok fényénél mindig léphettem egyet-kettőt. Erre felé már roppantul tolongott a népség, egyik a másikba ütközött, kiáltás, lárma hangzott mindenfelől, férj kerestehivta feleségét, anya gyermekét, és senki sem találta meg hozzátartozóit. A megvadult állatok elszabadultak a vásártéren: lovak, ökrök, tehenek vágtattak össze-vissza, a föld rengett, körülbelől perczenként lökött egyet magán. Sodoma Gomora elveszése lehetett ehhez hasonló.

Már közel lehettem a «Rák» kapujához, midőn egy szélroham levert lábaimról, ugyan e perczben iszonyú zuhanás hallatszott, mit vagy száz torok kétségbeesett «Jézus Mária, segits!» kiáltása követett.

Feltápászkodtam, utamat azonban elzárta egy leesett gerenda; erre ráültem, sivár megnyugvással várva a világ végét.

Egy negyed óráig ülhettem ott, a mely azonban óráknak tetszett, midőn a sötétség oszlani kezdett, azok a perczenkénti lökések mind ritkábbak lettek. Megeredt az eső, kivilágosodott.

Ekkor betérve a «Rák»-udvarba, láttam a zuhanás valódi okát: a szél leszakitotta a kapu szárnyát és a nagy állás tetejét, azokat az óriási gerendákat, szarufákat mint szalmaszálakat hordta szét az udvaron.

Oly iszonyú pusztulás látszott itt, hogy azt kimondani nem vagyok képes: a kút mellett vagy 14 ember friss vízzel locsolta zúzott taglait. Az istálló ledőlt falai közül két embert húztak ki félig holtan és egy asszonyt, a felismerhetetlenségig összezúzva.

Az állás egy része egy kis borjúkkal telt kocsira esett, szegény kis párákat mind agyonütötte. Végre megpillantottam a magam jószágait. Az öreg Marcsa jobb karjával tartotta a balt, melyet egy gerenda zuzott össze, fejéből csak úgy dőlt a vér, egy nagy vasszög épen a vak szemén alul volt befúródva, mit ő véghetetlen hidegvérrel és nem kevesebb büszkeséggel húzott ki szemem láttára. Aztán oda vezetett egy romhalmaz mellé, és a gerendák között megmutatta az én kis könnyü kocsimat diribe-darabra törve, nem maradt azon egy jó kis szögecske sem, a rúd mellett pedig ott feküdt az én kedvencz lovam, a Czinke, agyonütve. Fecske, úgy látszik, okosabb volt, idő előtt elszakitotta az istrángot, azt meg is találtuk otthon az istállóban.

Hogy mennyit gondoltam össze egy pillanat alatt, az szinte hihetetlen; eszembe jutott a jóslat: itt van az év háromnegyedének majdnem utolsó napja. Itt lesett reám a halál ez alatt az ócska állás alatt. Ide kellett volna jönnöm meghalni, ha az az ártatlan kis teremtés tiz perczig fel nem tartóztat parányi kezecskéivel.

— Hát a jóslat többi része? — lebegett egy némelyikünk ajakán de egy pillantás a tiszttartóné méla, könybe borult szemeibe, szó nélkül is megadta a feleletet.

*

A végzetes köntös.

— Kérem, ne nevessenek ki, — kezdé elbeszélését az utazó ügynök, — ha elmondom, hogy összes szerencsétlenségeimnek egy vörös-csikos ing volt az oka.

Még nincs egészen öt éve, én voltam a világ legboldogabb embere; volt kedves, szelid lelkü nőm és egy jól rendezett kis birtokom Hortiban.

Egyszer, úgy tavasz felé, lerándultunk Budapestre, a hol több vásárlás után betértünk egy fehérnemü kereskedésbe, a hol a többek között megvettem egy vörös-csikos inget. Nőmnek épenséggel nem tetszett.

— Ugyan, ugyan, ki hallott már ilyet? hiszen ez oly csúnya, rikító, czigányos...

De engem nem lehetett lebeszélni; úgy örültem neki, mint egy gyermek. Restellem bevallani, hogy még a táskámat is kinyitottam, hogy új szerzeményemben gyönyörködjem.

Napok múlva apósom jött hozzánk látogatóba. Kérdezősködött vagyoni körülményeinkről és midőn megmondtam, hogy 1600 frt uzsora-adósságom van, az mondta:

— Kedves fiam, sajnálom, hogy másként, mint jó tanácscsal nem segithetek rajtad. A te birtokod csinos, helyes; megér 18—20,000 forintot, egészen jól eléldegélhetnétek belőle, hanem ez az adósság nagy baj, ez évről-évre növekedik. Van szép marhaállományod, add el a feleslegest, most jó ára van és fizesd ki az adósságot.

Nőmmel együtt helyesnek találtuk a tervet s felkészültem az i... vásárra. Jól eladtam mindent és közel 1800 frtot zsebre vágva, vigan ültem a kocsimra.

Útközben nagy eső fogott elő. Kiterittettem ernyőmet, nem ért semmit, vállaimra vettem egy pokróczot is, de mégis bőrig áztam.

— No lám, — volt első gondolatom, a mint hazaértem — a szép új vörös-csikos ing egészen összeázott...

A másik gondolatom azonban iszonyú volt, az, hogy hol van az erszényem?

Félig megdermedtem az ijedségtől, nem voltam képes a karomat felemelni, hogy a zsebeimet átvizsgáljam. De minek is? Éreztem, tudtam, hogy el van veszve. Arra ma is éberen emlékszem, hogy úgy tetszett, mintha az alatt az egy pár percz alatt, mig nőm száraz ruhát hozott be, egy század telt volna el. Két gondolat vert bennem mélyen gyökeret, az egyik, hogy eltitkolom a dolgot feleségem előtt, a másik pedig, hogy majd kártyán igyekszem veszteségemet helyrehozni.

Ez utóbbi gondolat különösen egyre zaklatott. Mintha valaki suttogta volna: Menj a májusi l... i vásárra, ott nagyban játszanak; nyerd vissza elvesztett pénzedet.

Egyszer-kétszer bementem a városba tudakozódni, nem találtak-e egy ilyen és olyan erszényt? Dehogy találtak! Ma belátom, hogy nem igy kellett volna keresnem. De hát nyiltan nem kerestethettem, mert nőm előtt folyton állhatatosan titkoltam a dolgot.

A l... i vásár előtt elmentem Mózeshez, az öreg uzsoráshoz, ki falunkban lakott és kinek már tartoztam az 1600 frttal. Kértem tőle kétszáz forintot, mert növendék-borjúkat akarok vásárolni.

Nagy örömömre nem kérdezte, hogy hová tettem a marhák árát? Nem bizalmaskodott s igen szíves volt. Hivott, hogy vele menjek L... ra. Sőt midőn azt egy kissé bosszús modorban visszautasitottam, azért sem haragudott, csak azt mondta, hogy sebaj, ő a «Két bagoly»-ban lesz, keressem fel ottan.

— Keressen fel az ördög, — gondoltam, — csak nem fogok nálad vizitelni?

Hozzá fogtam hát a készülődéshez. Belenéztem a tükörbe, nagyon halványy voltam, látszott rajtam az izgatottság. — Ez nem jól van igy, atyafi — tégy valamit, hogy jobban nézzél ki.

Hollá, megvan. A hölgyek, ha ki akarják magukat csipni, élénk szinü ruhát vesznek fel. Miért ne tehetnék én is igy? Felveszem a vörös inget, ez elveszi arczom halványságát.

Igy felkészülődve este értem L... ra. Rögtön a kaszinóba siettem, ott már sok vidéki úr gyült össze s javában folyt a ferbli.

Közéjük keveredtem. Már pontosan nem birok a történtekre visszaemlékezni, egyszer, úgy rémlik, 3000 frt volt előttem, majd semmi, aztán ismét 1500 forint. A végeredmény azonban az lett, hogy: elvesztettem a 200 forintot és adós maradtam 1700 forinttal.

Ezt ki kell fizetni. Ez bizonyosnak látszott előttem. De hogyan? Zürzavaros agyam lázasan lüktetett. Végigmentem a főutczán, lábaim önkéntelenül vittek a «Két bagoly» felé. Mózes adott pénzt, én pedig adtam egy váltót, megkétszerezve az összeget.

Ettől az órától fogva nem tudtam tisztán gondolkozni, mintha lázban lettem volna, hetekig üldögéltem kábultan, zavaros fővel.

Azt mondja egyszer Pali szomszédom:

— Hallod-e, bátya! Mit gunyasztotok folyton itthon? Hiszen már egészen megeczetesedik a kedélyetek. Nődre is rá férne egy kis mulatság, jöjjetek Tótfalubá, vendégségbe.

— Nem megyünk, — feleltem mogorván.

De addig unszolt, hogy végre beleegyeztem. El is mentünk mind a hárman együtt az én kocsimon.

Nem birtam jó kedvre derülni; ha egyedül lettem volna, rögtön visszafordulok, de sajnáltam nőmet, kinek a zenében mindig nagy gyönyörüsége telt; a Pali gyerek meg tánczra perdült, hát ott maradtam késő estig.

Mikor a kocsi előállt, 11 óra lehetett, útnak indultunk, de egy pár perez múlva észre vettem, hogy a kocsis be van rúgva. Kiültem mellé és magam vettem kézbe a gyeplőt.

Apáti felett egyszer csak a lovak, minden ok nélkül, megbokrosodtak s vágtattak tüskön-bokron keresztül, mig csak a hegyoldalról be nem gurultunk egy mélységbe.

Aztán nem emlékszem semmire, azt sem tudom, ki és hogyan szabaditott ki a kocsi alól? Hogy vittek haza, mennyi ideig feküdtem eszméletlenül? Az első szó, a mit hallottam, az volt:

— Csak óvatosan húzzák le róla kérem azt az inget, hogy szét ne szakadjon, szegény édes öregem, olyan nagyon szereti.

Hát lám, megint rajtam volt a vörös ing a szerencsétlenség idején, de én balga ember még mindig nem gondoltam erre.

Ez után sok ideig feküdtem betegen; a jobb karom két helyen eltört, az oldalbordáim is sok

helyen összetörtek, miből oly sulyos baj következett, hogy márczius táján kénytelenek voltak elvinni Budapestre az egyetemre.

Októberben jöttem haza. De milyen pusztulást találtam itthon. A termés felét ellopták, a másik fele kevés volt adóra, cselédségnek; hát még a nagy orvosi és gyógyszertári költség!

De ez még mindig a kisebbik bajom volt. Nagyobb baj volt az, hogy szegény feleségem ugyanazon esés következtében, és azóta folyton betegeskedett, naprólnapra halványabb és gyöngébb lőn. Január táján azt mondta az orvos, hogy tüdeje beteg, vigyem délvidékre.

Elvittem. Mózes adott pénzt, azonban minden hiába volt. Áprilisban haza hoztam szegénykét, még roszabbúl volt, mint mikor elvittem.

Én nem tudtam, merre járok: Elhanyagoltam gazdaságomat, elmulasztottam a fizetési határidőket. Felszólítottak, idéztek; másik perczben már nem törődtem vele.

Juliusban behordattam a gabonát, a ház mögött levő szérüs kertbe. Máskor nagy örömem telt volna benne. Azonban most ez mind nem adott örömet, búsan üldögéltem a kazal tövén, este már a pipa sem izlett, kivertem hát és szomorúan mentem a házba.

Még be sem értem a szobába, nagy lárma támad kint: Tűz van! tűz van!»

Kiszaladok, hát már lángban állott az egész szérüm. Bizony, én szerencsétlen ember, felgyujtottam azt. A szél is erősen fujt, láttam, hogy itt segitség nincs; egy embert hivtam magammal, fölemeltük nőm betegágyát és kivittük a szilvás kertbe. Ideje is volt. Mert a láng bele kapott a tetőbe, fél óra alatt elhamvadt az is. Füst, pernye, korom volt a ruhám.

Mikor ruhát változtattam, mit látok? A vörös-csikos ing volt rajtam.

Egyszerre tudatára ébredtem az ing ördöngös voltának, letéptem magamról, követ csavartam bele és a kertek alatt a kiszáradt kútba beledobtam.

Egy pár hét mulva meghalt nőm. A házat, mely biztositva sem volt, fel nem épithettem. Igy a szép kis birtokom rövid két év alatt a Mózesé lett.

Én pedig elmentem egy biztositó társasághoz ügynöknek, a hol ma is hivatalnokoskodom.

Vagy egy év multán hivatalos ügyben utaztam a székároska felé. Az országúton utól értünk egy csoport embert, két csendőr kisérte a Papalya czigányt, a feleségét és két rajkóját.

Megállitom a kocsist, kérdezem a csendőröktől, mit vétett ez a szegény ember?

— Rabló gyilkosságot követett el a mult éjjel, — felelte a csendőr, — betört a sipéki malomba, agyonütötte a molnárt és egy ládából elvitt hét forintot.

Ránéztem a szerencsétlen gyilkosra, a ki inkább volt a másvilágon, mint ezen; lábai roskadoztak, az arcza halott halvány volt. És kérem, elhiszik-e nekem, ha szavamra állitom: hogy az én összetépett vörösesikos ingem volt rajta!

A boldogtalan ember, ki tudja, mit keresett az ó kútban, ott megtalálta az inget, magára vette és ez belehajtotta a rablógyilkosságba. Ha el nem dobom, hanem hordom továbbra is, talán engem juttatott volna a börtönbe.

(Vége következik.)

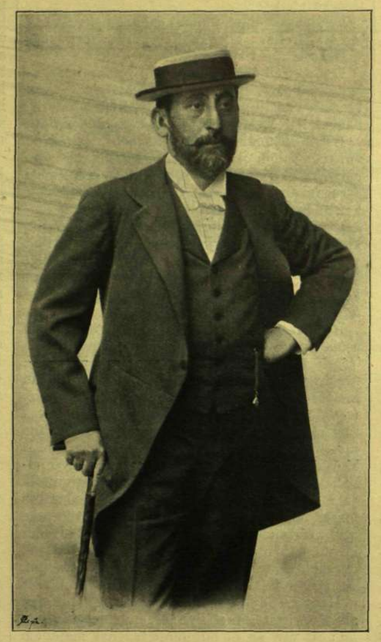

DÓCZI LAJOS

DÓCZI LAJOS.

A nemzeti szinházban pár nappal ezelőtt oly iró vigjátéka került szinre, ki évek óta távol él tőlünk, előkelő állást tölt be Bécsben, de megmaradt magyar irónak; sokféle elfoglaltsága közepette a magyar irodalom iránti hűsége állandó maradt. Évek óta mindig találkozunk költeményeivel, egy-egy széptani értekezésével, czikkével, elbeszélésével, műfordításával, szinművével.

Dóczi Lajos udvari tanácsos a külügyminiszterium sajtóosztályának vezetője, osztályfőnöki czimmel. Ezt a fontos állást, melyhez mindig megkivánják a sokoldalú müveltséget, a széles látkört és tapintatot, 1895 őszén foglalta el. Előhaladást csinálni a külügyminiszteriumban nem valami könnyü dolog. Bizonyos tekintetben születni kell rá. Dóczi pedig a maga erejéből és egyedül tehetségével küzdötte föl magát hivatalnoki pályáján s működik ott sikeresen gr. Andrássy ideje óta mint igen becsült férfiú, kit barátai erős magyar érzelmeiről ismernek. Ez érzelmek tették magyar iróvá, s eleitől kezdve megosztá munkásságát hivatala és az irodalom közt.

Ifjusága kezdetén, már tanuló korában saját erején kellett magát fentartania, mert atyja, Dux Mór, ki egykor vagyonos gabonakereskedő volt Sopronban, a szabadságharcz alatt elvesztette vagyonát, s onnan Német-Kereszturra költözött. Dóczi Lajos még Sopronban született 1845 nov. 5-én. Nagy-Kanizsán kezdte iskoláit, Sopronban folytatta, hol Rákosi Jenővel együtt az ifjuság vezetője lett, s irói hajlamai már ekkor kezdtek mutatkozni. Középiskoláit végezvén, a jogot hallgatni a bécsi egyetemre ment. Ott egyszersmind a «Presse» szerkesztőségében talált alkalmazást. 1865-ben a magyarországi politikai állapotok nagy átalakulása megkezdődvén, a «Presse» Dóczit Pestre küldte országgyülési tudósitónak. Itt sok jó ismerőst talált, s ekkor kezdődött meg érintkezése a magyar irókkal s támadt kedve, hogy szorosabb kapcsolatba lépjen a magyar irodalommal.

A bécsi lapnak irt tudósitásai eleven felfogásukkal, helyes itéletökkel s politikai értelmességökkel hamar feltüntek, és az itteni politikai körök figyelmét is magukra vonták. E mellett sok elmés dolgot irt versben és prózában a «Borszem Jankó»-ba; a magyar politikai lapokba irt czikkeiben pedig egész lelkesedéssel védelmezte a támadások ellen Deák kiegyezési művét. Horvát Boldizsár igazságügyminiszter személyesen is megismerte, s az ő közbejárására történt, hogy gróf Andrássy Gyula miniszterelnök a sajtóosztályhoz fogalmazónak nevezte ki, s az eszes fiatal ember nem sokára legbizalmasabb emberei közé tartozott, kitől nem is vált meg gr. Andrássy,

Ellinor: «Bocsáss meg» . . . *(I. felvonás 12-ik jelenet.)*

DÓCZI LAJOS «ELLINOR KIRÁLYLEÁNY» CZIMŰ ÚJ VIGJÁTÉKÁBÓL. — R. Hirsch Nelli rajza.

csak mikor a külügyminiszterségről leköszönt. Dóczit a miniszterelnökségből elvitte magával 1872-ben a külügyminiszteriumba, hol gyorsan emelkedett. Előbb osztálytanácsos, majd udvari tanácsos lett. Külföldi útjaiban is Dóczi rendesen kisérte a külügyminisztert. Egy csomó kitüntetésen kivül Dóczi magyar nemességet is kapott. Gr. Kálnoky hosszas külügyminisztersége alatt is megőrizte Dóczi maga számára a legteljesebb elismerést, s megnyerte azt Goluchovszky külügyminisztertől szintén, ki a sajtóosztály élére állitotta.

1872-ben, mikor Bécsbe távozott, már szép irói neve volt itthon Dóczinak. Számos költeménye, hirlapi czikke, elbeszélése jelent meg a lapokban. Belső hajlamai, egész természete a szépirodalom felé vonzották. Itt az első valódi sikert 1871-ben érte el, mikor «Csók» czimü vigjátéka az akadémiában elnyerte a Telekijutalmat, a szinpadon pedig kivivta a közönség tapsait. A vigjáték ötletektől sziporkázó romantikája, lyrai gazdagsága, költői hangulata állandó hatást biztositottak a darabnak, s most is játszszák mindenfelé nemcsak a magyar, hanem a német szinpadokon is. A mese szerkezete nem a legerősebb oldala Dóczi müveinek, de kedélyének elevensége, elméjének tartalmassága, hangjának melegsége s előadásának formája vonzó. A «Csók» után hosszabb hallgatás következett. Az irót másik pályája vette igénybe s a politika. Időnként azonban müfordításokkal, költemények, elbeszélések irásával mégis foglalkozott s olykor egy-egy tárcza is jelent meg tőle. «Utolsó szerelem» czimü újabb szinműve 1879-ben készült el, de csak 1884-ben került előadásra a nemzeti szinházban. Ezt «Széchy Mária» czimü történeti drámája követte 1886-ban, mig ez után két modern tárgyú szinművel állt elő: «Vegyes párok» (1889-ben, melyben a polgári házasság az alapeszme) és «Vera grófnő» 1891-ben. Dóczi eleme a szinpadon a romantikus világ, ömlengő érzésekkel. A modern tárgyakkal nem is ért el olyan hatást. Most ismét visszafordult a romantikus múlthoz, s 1896-ban «Ellinor királyleány» czimü regényes vigjátékával nyerte meg ismét a Teleki-dijat.

Lady Randolf: «Ha minden lánynak okos anyja volna / Ki jókor megy és jókor jön.» *(II. felvonás 4-ik jelenet.)*

Edgár király: «Hogy hogy? Hát három Eltrida van itt? *(III. felvonás 10-ik jelenet.)*

DÓCZI LAJOS «ELLINOR KIRÁLYLEÁNY» CZIMŰ ÚJ VIGJÁTÉKÁBÓL. — R. Hirsch Nelli rajzai.

Költeményei 1890-ben egy kötetbe összegyüjtve jelentek meg, ugyanakkor a «Beszélyek és vázlatok» czimü könyvében elbeszéléseinek egy részét is kiadta. Irodalmi dolgozatainak nagy és értékes része azonban szerteszórva van a lapokban, ezek közt nagyobb tanulmányok is Madách Imréről, gr. Andrássy Gyuláról, a naturalizmusról. Müfordításai közt legnevezetesebb Göthe «Faust»-ja 1872-ből. Fordított egy német vigjátékot is, mely annak idejében a német szinpadokon nagyon tetszett, Schauffert pályanyertes «Sakk a királynak» czimü vigjátékát. Irói működésének egyik külön érdeme, hogy a magyar irodalomnak német nyelven is jó szolgálatokat tett. Arany és Vörösmarty költeményeiből és balladáiból sokat lefordított német nyelvre, valamint Madách «Ember tragédiáját» is (1891), melyet az ő fordítása szerint adnak a német szinpadokon. Németül egy pár operaszöveget irt: Goldmark számára «Merlin»-t, Strauss számára pedig Arany «Pázmán lovag» czimü vig balladáját dolgozta föl. Mind a kettő a bécsi udvari operában került szinre.

Dóczit a Kisfaludy-társaság 1887-ben választotta tagjai közé. A Petőfi-társaságnak szintén tagja.

*

Márczius 19-én került szinre a nemzeti szinházban *Dóczi* Lajosnak a mult évi Teleki-jutalommal kitüntetett 3 felvonásos vigjátéka: «*Ellinor király-*

leány.» Csengő versekben irt mű, melyhez az érdemes szerző a költőktől annyira kedvelt Elfrida-mondát dolgozta föl, e regényes szép történetet. A szerző ugyanabba a légkörbe és idylli hangulatba tér vissza, melyben «Csók» vigjátékával oly rokonszenvesen jelent meg a színpadon.

A skót hegyek közt élnek a darab szereplői. Ott él Ellinor királyleány is, — kinek szülői elhaltak, — Mac Arthy herczeg, a hegyi skótok urának várában. Politikai okok kivánnák, hogy Ellinort elvegye a délczeg Edgár skót király, ki azonban a szerelmet komoly alakjában nem sejteti, csak mint kalandot és élvet. A nélkül, hogy látta volna Ellinort, ellenszenvet érez iránta. A szerző úgy festi a kicsapongó királyt, hogy semmi után sem vágyik, a mi az övé lehet, a mi megilleti, hanem a mi tilos. Sokat hall a király lord Randolph leányáról, Elfridáról, hogy milyen szép. Elhatározza, hogy elcsábítja, s elmegy Randolph kastélyába. Jöttének hirére azonban szülői elviszik a kastélyból előle Elfridát. A király udvaronczai ugyan ezt megtudják, a menekülőket feltartóztatják, de akkor Edgár királynak Elfrida helyett ennek szobalányát mutatják be, a ki egy csöppet sem szép. A király tehát nagyon megczáfoltnak találja az Elfrida szépségéről szóló hireket. Ugyanez alkalommal Ellinor is a király mellé férkőzik, férfinak öltözve. Látni akarja azt az embert, ki jegyese volna, de a ki idegenkedik tőle. Ellinor beleszeret a királyba, és ennek ajkáról hallja, hogy mennyire gyűlöli Ellinort. A király tervezett kalandja nem sikerülvén, eltávozik, de ott marad leghűbb embere, a fiatal Ethelvood lord, a ki sejti, hogy itt csel lappang, hamis ürügy alatt be is jut Randolph várába, ott megismeri Elfridát s egymásba szeretnek. Az enyelgő szerelmes jelenetek a darab legszebb részeit alkotják. Az ifju lord meg is kéri Elfrida kezét, s a szülők bele is egyeznek a házasságba, kivált lady Randolph, a ki szentül hiszi, hogy a lord senki más, mint maga Edgár király. Ethelvood azonban nyughatatlan, mert fél a királytól, a ki ha megtudja, hogy vele játékot üztek, és hogy Elfrida csakugyan szép, semmi esetre sem hagyja annyiban. Elhatározza, hogy Elfridát soha sem mutatja meg a királynak. Csakhogy Edgár királynak mindent besúgnak. A király tehát látni akarja Elfridát, s azzal az ürügygyel, hogy Ethelvoodnak ajándékkal kedveskedik menyegzőjére, álruhát ölt, s maga viszi el az értékes ajándékot. Épen a nászéjre érkezik meg. A szabad hegyi skótok összeesküvése is megérett épen, s Edgárt le akarják tenni trónjáról. A király tehát kelepczébe kerül, mert ráismernek. Tudtára adják, hogy reggel meg kell halnia. A király poharazással akarja eltölteni az éjjelt. Az iment látta a menyasszonyt is, de Elfrida helyett megint a szobalányt mutatták neki. Az ál-Elfrida azt sugta, hogy beszélni akar vele. De ez Ellinor cselszövénye, a ki szereti a királyt s meg akarná menteni. Egymás után jelennek meg a királynál a szobalány, Elfrida, Ellinor, mindenik menyasszonyi ruhában, s mindenik azt mondja, hogy ő Elfrida. Ha a király annyira szereti, megmondja neki a szive, hogy melyik az. A királyt Ellinor bájolja el, Elfridában pedig Ellinort sejti, a kit gyűlöl. Az őszinte és nyelves Elfridától tehát elfordúl, s az Elfridának képzelt Ellinor szerelmét kéri. Az összeesküvést ki lehet engesztelni, ha a király a két hölgy közül akármelyiket feleségül venné. De a király még trónjáról is kész lemondani, csakhogy az a hölgy, a kit ő Elfridának képzel, övé legyen; de Ellinor neki nem kell. Ellinor pedig boldog, hogy a király ilyen szerelemre lobbant iránta, s nincs egyéb hátra, minthogy megmondja, hogy ő nem Elfrida, hanem Ellinor. Ezzel aztán a politikai körülmények is el vannak intézve.

A szerzőt a felvonások után többször kitapsolták, ugyszintén a szereplőket, kik közül *Csillag* Teréznek (Elfrida), *Hegyesi* Marinak (Ellinor), *Pálfinak* (a király) és *Mihályfinak* (Ethelvood) jutott az előadásból a legtöbb feladat. *Vizvári* és *Rákosi* Szidi a Randolph-pár ban mutattak be mulatságos alakokat. A kisebb szerepek is jó kezekbe kerültek, s a rendezés és kiállítás kifogástalan volt.

*

A romantika világa már csak ritkán csábítja az irókat és költőket. Dóczi még azt a kedves világot akarja követni, melyet Shakespeare és Calderon vigjátékai oly fényesen és üdén tartottak meg számunkra. A rég mult idők alakjai szinte kínálkoznak, hogy a festő rajzokat készítsen róluk.

Az érdekes menetű és festői csoportokban gazdag vigjáték három jelenetéről közlünk is rajzot. Minden felvonásból egyet.

Az első az a jelenet, mikor Ellinor skót fiúnak öltözve, először találkozik a királlyal. Gyámatyja, Mac Arthy büszkén beszél a királlyal, s Ellinor, ki hirtelen megszerette Edgár királyt, aggódva simúl az öreg skót mellé, hogy csillapítsa. A király ekkor veszi észre a fiút, s kérdi: ki ez az ijedős fiu. Mac Arthy azt feleli: «Ne ingereld; nem ő, hanem jó skót csikó; rugós.» Ekkor a király ostort emel: «Lássuk tehát, milyent rúg, hogyha vesszőt

RIGAS.

kap». Erre Ellinor daczosan a király elé áll, kezével a tört keresve, de egész gyöngédsége s ébredő szerelme erőt vesz rajta, s féltérdre ereszkedik: «*Bocsáss meg*». A király aztán fölemeli: «Ezt a hangot kedvelem.»

A második kép a II felvonásból való. Lady Randolph meglepi leányát és Ethelvoodot egy szerelmes jelenetben, látja, hogy a lovag a király. Őt bizony soha sem nyugtalanította, hogy a király meg akarja ismerni Elfridát, sőt nagyon boszantotta, mikor a vörös szobalányt mutatták a királynak Elfrida helyett. Nyilr. kötött levelet ő is röpített a várból a király elé s a levélben tudatta, hogy Elfrida szép. De a levél Ethelvood kezébe jutott. Azért hiszi tehát, hogy a király rejtőzik Ethelvood személyében. Azért engedi a lady tovább folyni a szerelmi jelenetet, s komikus gyönyörrel gondol rá, hogy leánya királyné lesz. Az ábrázolt jelenet az, mikor lady Randolph a lugasban szerelmeskedő pártól visszahuzódik s azt mondja: «*Ha minden lánynak okos anyja volna, ki jókor megy és jókor jön.*»

A harmadik felvonásból végre azt a jelenetet közöljük, mikor a királynál a három menyasszonynak öltözött hölgy megjelenik, s ő igyekszik kitalálni, hogy melyik közülök a sóvárgott Elfrida. «*Hogy-hogy? Hát három Elfrida van itt?*» kiált föl ámulva.

A GÖRÖG FÜGGETLENSÉGI ESZME ELSŐ VÉRTANÚJA.

Nem rég emlékeztünk meg e helyen a görög szabadságharcz egyik kiemelkedő alakjáról, Kolokotronisról. Az a küzdelem azonban, melyet Görögország e század második évtizedében a török elnyomással folytatott, nemcsak a fegyver erejéhez füződik. Része van abban a lant, a toll hatalmának is, mert ezek működtek a lelkesedés fölkeltésén és ébren tartásán.

A görög függetlenségi harcz legelső bajnokainak egyike a költő *Rigas* volt. Az ő lantján zendült meg a szabadság hangja, s az ő vére omlott először a szabadságért. Thessaliának Velestini nevű városa ringatta a hős dalnok bölcsőjét, ki 1753-ban született s miután iskoláit elvégezte, szegénysége miatt lemondva a tudományos pályáról, a kereskedésnek szentelte magát s Bukarestbe ment. Ott találta a franczia forradalom hire, melynek villamütése végig borzongatta Európát. Rigas, ki Bukarestben az üzlet mellett nemcsak latin és ó-görög tanulmányokkal foglalkozott, hanem az olasz, német és a franczia nyelvet is elsajátította, hamar magába fogadta azokat az eszméket, melyeket az új szellem fölvetett s fanatikus hive lőn a zsarnokság elleni harcznak.

Kedvencz foglalkozásai: a zene, költészet, összehasonlító földleirás mellett igy foglalt tért lelkében lassanként egy vágy: szerencsétlen hazája fölszabadítása. A vágy nem sokára határozott tervvé alakult gondolkodásában; arra a gondolatra jött, hogy a porta ellen kiterjedt titkos szövetséget létesitsen, mely egész Görögországot magába hálózza. Lángoló honszeretetének, fényes szónoki tehetségének sikerült e szövetséghez a görög nemzet vezérférfiait: püspököket, archonokat, tudósokat, elephtákat (fegyveres szabadcsapatok tagjait), gazdag kereskedőket, tengerészeket csatlakozásra birni, sőt idegeneket és maguk a törökök közül is nem egyet, így a hires Paszvan-Oglut. Mindenkit fölkeresett, a kitől hazája ügyében valami szolgálatot várhatott s rábeszéléssel, lelkesedése tüzével megnyerte magának.

Ez volt a hetairisták titkos társasága, melyet alaptalanúl hoztak összeköttetésbe a szabadkőművességgel, a carbonarismussal, mert a hetairiának egyáltalán nem is lehetett külföldi tagja, sem pedig olyan, a ki más politikai társaságoknak is tagja volt. Innen ágazott ki minden mozgalom, mely egy századon át a görög fölszabadulás ügyét folyton ébren tartotta, ez a messzire terjedő összeesküvés biztositotta az erkölcsi és anyagi támogatást minden törekvésnek, melynek kitüzött czélja Görögország függetlensége volt.

Mihelyt a nagyszabású szövetség létre jött, Rigas Bécsbe ment, hol már akkor egész görög gyarmat volt gazdag kereskedőkből s kivándorolt görög tudósokból. Ezek között folytatta irodalmi munkásságát, melylyel honfitársai szellemi képzésére hatni igyekezett. Szerkesztett folyóiratot, irt hazafias verseket, taktikai és természettudományi munkákat; fordított franczia-ból; görög szövegre alkalmazta a «Marseillaise»-t. S midőn a régi dicsőség emlékei fölkeltésével iparkodott ápolni nemzete önérzetét és összetartását: ugyanakkor 12 lapon Görögország térképét is kiadta bécsi honfitársai pénzbeli támogatásával, az ó-kor történetében hiressé vált ősi nevekkel s régi görög pénzek ábrázolásaival.

Tudni vélik sokan, hogy Rigas Napoleonnal is folytatott tárgyalásokat Görögország felszabadítása érdekében s hogy ezeknek a tárgyalásoknak lett volna eredménye az egyiptomi hadjárat is. Annyi minden esetre bizonyos, hogy már Rigas fáradozásai sikerrel kecsegtettek, nyomtatványai számtalan példányban forogtak közkézen s ő maga Bécsből egyenesen a végből utazott 1797-ben Triesztbe, hogy néhány barátjával együtt a görög partokra hajózzék, a mikor egy Bécsben élő görög, névszerint *Economos*, vagy *Oekonos*, árulójává lett az ügynek s Rigast följelentette az osztrák kormánynál.

Hat barátjával együtt még Triesztben letartóztatták Rigast, s onnan haladéktalanúl Bécsbevitették. Több napig ültek ott börtönben, mig végre hármukat, Rigast, dr. Orgelyt és Koroneos. Antalt az osztrák hatalom kiszolgáltatta a török hatóságoknak; s többi három fogoly, ki orosz passzussal volt ellátva, a szász határra szállíttatott.

Egy Zimonyból keltezett egykorú hirlapi tudósítás a «Moniteur»-ben élénk szinekkel rajzolja a görög politikai foglyoknak a magyar határon való átkelését. «Ma utazott át városunkon — irja e levél — az a nyolcz (?) görög, kiket lázító iratok terjesztése miatt letartóztattak, s a portának, mint a szultán alattvalóit, kiszolgáltattak. Kettőnként voltak láncra füzve s 24 katona, két káplár, egy főtiszt és egy biztos kisérte őket. Annak a szövetségnek, melyhez ezek a görögök tartoznak, Rigas volt a lelke, thessaliai születésű görög, ki hajdan szabad emberektől lakott szerencsétlen hazája fölszabadításáért az örültségig lelkesedik. Kevéssel azelőtt, hogy a bécsi rendőrség parancsot adott volna ki letartóztatásukra, Rigas, bizonyos előérzettől hajtva, elhagyta a várost, de Triesztben utólérték. Egy tört akart akkor szivébe döfni, meg is szúrta magát, de a seb nem volt halálos. Ő is azon nyolcz fogoly között van, kik közül ötöt a portának kiszolgáltatnak, hármat pedig, mint a császár alattvalóit örökös számkivetésbe küldöttek. Rigas nem egyedül állott az általa alapitott szövetkezet élén; támogatta őt Maurogeni is, az ily nevű híres hoszpodár unokaöcscse, de Maurogeni már a múlt évben odább állt, mig a boldogtalan Rigas most halálos itéletének néz elébe.»

Igy irtak abban az időben Rigasnak magyar földön töltött utolsó perczeiről. Hozzátehetjük a hős görög jellemzéséül, hogy már elfogatásakor el volt szánva halála perczéig bátran állani ki minden kinzást, és társait el nem árulni. Az egylet tagjainak nevei egy füzetbe voltak beleirva, melyet Rigas mindig magánál hordozott. Hogy ez irat nyomra ne vezessen s ne veszélyeztesse a tervbe beavatottakat, Rigas nem látott más módot, mint hogy éjjel széttépje a füzetet s darabjait egyenként elnyelje.

Mikor pedig Bécsben még egyszer szembesitették társaival, hogy őket megmentse, elszántan szólt biráihoz: «Mit akartok tőlük? Egyedül én tettem mindent és nem is bántam meg. Tudom, hogy ki leszek szolgáltatva a törököknek s el kell vesznem. De csak testem fog meghalni, szellemem túl fog élni engem, mert minden görög szivét áthatotta.»

Csak Belgrádig vitték őket. Kisérőik, tartva attól, hogy áldozataikat Paszvan Oglu kiszabaditja, siettették martyrhalálukat s a belgrádi pasa parancsára, vagy mások szerint inkább a bécsi kabinet ösztönzésére mindannyiokat kivégezték.

A kivégzés módja felett sem egyeznek egymással az adatok. Némelyek szerint a belgrádi pasa deszkák között fürészeltette szét testöket, mások szerint lefejezve, a Dunába dobták hullákat.

De Rigasnak azért igaza volt. Halála nem ölte meg szellemét, mely ma is él a görög nép tudatában s még száz évvel kivégeztetése után is hős tettekre buzditja lantja a késő ivadékokat. A hetairia ma is megvan s örök forrongó gócza azoknak a szabadságtörekvéseknek, melyek nem pihennek addig, mig visszaállitni nem segitik Hellasnak régi dicsőségét, széttépve a gyülölt mohammedán uralomutolsó kötelyöit is. A három görög vértanú tragédiája akkor a méltatlankodást keserűen felzúditotta úgy Görögországban, mint Európa nagy részében is. A szabad nemzetek közvéleménye útálattal fordult el az osztrák kémrendszer azon vérlázító eljárásától, melylyel oda dobta e szerencsétlen hazafiakat a politikai boszú hajmeresztő kegyetlenkedésének. Röpiratok röpiratok után jelentek meg, melyek dicsőitették Rigas és társai emlékezetét s példájokat követésre méltó érények gyanánt állitották a sokat sanyargatott nemzet legjobbjai elé. S Rigas vére termékeny talajba hullt. A görög hazafiak hosszú évek kitartó munkájával készitették elő azt a nagy önvédelmi harczot, mely tiz évi küzdelem után, 1830-ban visszaadta Görögországot állami rendelkezésének.

—r.

MÜVÉSZEK JELMEZES CSOPORTJA A MÁRCZIUS 14-IKI MÜVÉSZ-ÜNNEPÉLYRŐL. Erdélyi fényképe után.

LEVELEK KELET-ÁZSIÁBÓL.

III.

A khinai vizeken. 1897 január 23.

Már négy napja hajókázunk a khinai tengeren folyton erős szélben, mely a múlt napokban valóságos viharrá fokozódott. A légmérséklet hideg annyira, hogy a kapitány elő is vette a bundáját. Imitt-amott látni egy-egy kopár szigetet; s ha pár viharmadár nem kisérné a hajót, valami kihalt világban képzelhetné magát az ember.

Jan. 17-én reggel egy sűrű szigetcsoport közé érkeztünk, mely *Hongkong*-ot elzárja a kiváncsi szem elől mindaddig, a mig helybe nem érkezik az ember, hogy váratlanúl annyival nagyobb legyen a meglepetése.

A Hongkong előtt elterülő szigetcsoport gránitsziklákból áll. Növényzet alig látszik valahol, mint a khinai partokon általában. Magát a várost csak akkor pillantja meg az ember, mikor a hajó már benn van a kikötőben. Ez nem valódi kikötő, csak a szelektől szigetek által jól védett tengeröböl; nem is mehet a hajó közvetlen a partho. Csónakon kell kiszállni belőle. A csónakosok kivétel nélkül khinaiak; de ezeket a többi khinai annyira lenézi, hogy a szárazon megtelepedniök sem szabad. Csónakjaikban laknak minden időben. Az asszony a kis gyereket kendőbe kötve hordja a hátán, s versenyt evez a férfiakkal; a kormányos mindenütt asszony.

Hongkong szigetét az angolok 40 éve, hogy elfoglalták Khinától. Akkor csak néhány halász kaliba volt a parton, mint a többi szomszédos szigeteken, hol ma is csak azokat látni.

A számtalan sekélyvizű tengeröböl igen jó volt a halásznak, a sznak idejében a tengeri rablóknak is, mert nagyobb tengeri hajó nem üldözhette, s a khinai különben is a legügyesebb hajós népe a világnak.

Hongkong a kikötőből igen szép látványt nyújt. A part mentében palotaszerű középületek hosszú sora huzódik végig. Ez azonban jóformán csak egy utcza: azonnal kezdődik a hegység, a melynek legmagasabb csúcsa, a Victoria-csúcs, 1800 láb magas. Igen meredek gránitszikla, mint többi társai, de nem oly kopár, mint a többi.

Negyven év alatt sikerült az angoloknak semmiből egy 200,000 lakosságú ragyogó, gazdag várost alkotni itt; pedig sok nehézséggel kellett küzdeni; a legnagyobb volt mindannyi közt az egészségtelen levegő. Európai ember nem tudott itt megélni. Mindenek előtt a mocsarakat és elposványosodott tengerpartokat töltötték fel, szárították ki. Ezen munkálatok ma is folyamatban vannak. Az első város egészen ilyen területen épült.

Épitettek nagy költséggel vízvezetéket, a mely a városnak a legmagasabb pontját is ellátja egészséges vizzel. Az utczák tisztasága páratlan, mint minden angol városban. Az utak kitünő jó karban vannak. Igaz, hogy a lófogat nagy ritkaság. Gyaloghintó tartja fenn a nagyon is élénk közlekedést.

Ezen költséges és nagy kitartással folytatott munkával elérték azt, hogy ma Hongkongban bátran települhet le európai ember. Mindamellett a gazdag európai ember palotáit és villáit a hegyoldalba épiti; a mi nagyon költséges, de felségesen szép, s nagyon egészséges lehet.

Ez adja meg a Hongkong páratlan szépségét. A hegy lábától a tetőig, sebbnél szebb palották és hotelek díszlenek, művészileg gondozott kertek között. Ez az igazi európai uri város. Itt nincs üzlet, ipar s azzal járó büz, piszok, zaj.

Nem látni koldust sem. Itt minden léptenyomon a rend, a tisztaság, a jó ízlés gazdagsággal párosulva mosolyog felénk. S ez nem mind csak angoloké. Van itt sok gazdag khinainak is villája. De hiába, az mégis csak khinai. Az angol megadja a törvény előtti egyenlőséget, társadalmilag azonban nem tekinti embernek a khinait; ez pedig a lenézést lángoló gyülölettel viszonozza.

A Victória-csúcsnak majdnem legtetején van a kormányzó palotája, azon felül pedig a meteorológiai intézet.

A csúcsra kevés fáradsággal lehet feljutni. Van majdnem a tetőig egy igen merész hegyipálya. Különben az egész hegyen minden irányban a legszebb szerpentin utak kanyarognak; minden fordulónál szebbnél-szebb, s ujabb ki-

látást mutatva a városra, az élénk kikötőre, a szigetekre, s az átellenben látható khinai partokra.

A számos vízvezetéki medencze mint megannyi kis kristály tiszta tó gyönyörködteti a szemet. A gránitsziklákba nagy költséggel vágott lawn-tennis pályák mindennél világosabban bizonyítják, hogy angolok közt vagyunk.

Az építkezés a hegyeken szakadatlanúl folyik, még pedig nagy arányban, és nagy költséggel, mert hiszen minden téglát, s az utolsó kanál vakoló porondot is khinai napszámosok hordják fel a hátukon 1800 láb magasra, bámulatos gyorsasággal, majdnem futólépésben. Tömérdek szegény embernek ad ez s a kikötő kenyeret.

Délután meglátogattuk a temetőt. Gyönyörűn gondozott, majdnem trópikus kert. Az angol a boldogok völgyének hivja. Itt ebben a temetőben van azoknak az emléke kövekbe vésve, a kik nem nyugosznak ugyan itt, de a kik az antalán mint másutt, hogy sok oly khinai települt ide le, a ki a büntető hatóság elől menekült ide.

A város és kikötő forgalma óriási nagy; ezért fejthet itt ki az angol nagy fényűzést. Bálok, lófuttatások, — a melynek tételei alig kisebbek az otthoniaknál, — napirenden vannak.

Nagyon sok angol, a ki semmivel jött ide, ma milliókkal rendelkezik. Most már kissé csendesebben megy a dolog; s a khinai, mint mindenütt, a hol megjelenik, megnehezíti az európai kereskedő dolgát. A khinai született kereskedő. Az önmegtagadásig mértékletes életet él, fényüzésre semmit sem ad; az angol pedig épen ellenkezőleg tesz. Innen magyarázható az a jelenség, hogy a kiskereskedés terén a khinai mindenütt elveszi a teret az angoltól. Ellenben igazi nagy vállalatba nem fog. Arra nem elég merész, és szük felfogása van a világról.

Január 19-én vettünk búcsút Hongkongtól s fedelet, annak benső részén a szeszből felhők keletkeznek, melyek megsűrűsödve cseppekben hullanak le. Ha az üveg kivétele után uj hideg fedelet teszünk reá s igy a hőmérséklet-különbözet nagyobb, nemcsak eső, hanem vihar is mutatkozik kicsinyben.

* **A víz alatt uszó csolnakokat** most már nemcsak katonai czélokra készitik, hanem búvárok számára is. Baltimoreban közelebb készítettek oly csolnakot, melyből a buvár a tenger aljára mehet s aztán ismét visszatérhet a csónak belsejébe, melyből villamos lámpák segítségével a környéket is megnézheti.

* **A bölény** pusztulásának világos jele, hogy Amerikában egy bölénybőrért, melynek ára a 70-es években még egy pár forint volt, ma 600 forintot is szivesen megadnak.

* **Az irás gyorsasága.** Gyors kezü ember egy percz alatt képes 30 szót leirni, melynek hosszza körülbelül öt méternek felel meg. Ily arányban 40 percz alatt a toll 200 métert s 3 óra 20 percz alatt egy kilométer utat tehet meg.

A BUDAI KIRÁLYI PALOTA ÚJ TRÓNTERME. Weinwurm Antal fényképe után.

gol lobogó alatt, az angol nagyságért tengeren, vagy szárazon elestek; s a mi külön megfigyelésre érdemes, mindig több közöttük az önkéntes vállalkozó, mint a rendes katona. Az angol nem szeret katonásdit játszani; de ha valóban szükség van rá, ezt a kötelességet is teljesiti. Ezt bizonyítják a hongkongi temető sirkövei is.

Az angolnak Indiában nagyobbrészt benszülött katonái vannak. Itt azonban mind válogatott angol katonát tart. Több oka lehet rá. A khinai először is rosz katona; aztán jobban is gyülöli az angolt, mint a hindu, s Khina ide alig egy puskalövés. Indiában a rendőr benszülött, s fegyver nélkül jár. Itt nagyobbára hindu s kevesebb khinai, de mind a kettő fel van fegyverezve. Mindezekből látszik, hogy az angol itt kevésbbé érzi magát biztosan, mint millió hindu alattvalója közt. Nem is csoda; bajos megállani egy világbirodalommal szemben, egy attól elvett kis szigeten, a hol alig lakik 3000 európai ember! Őrzi is ezt az angol jól; meg is van erősitve minden arra való pontja a hegyeknek s a partnak néhány mérföldre több irányban.

A khinai városrész olyan mintmindenütt. Szük utczák, szemét, sok bolt, stb. Annyival roszabb most már negyedik napja haladunk unalmas, borús időben, részben viharban Shangai felé. 24-ikén reggel ott leszünk.

B. Kemény Endre.

EGYVELEG.

* **Jég-veloczipéd.** Londonban már oly veloczipéd is van, melynek segítségével könnyen lehet korcsolyázni. Kereke fogas, talpai korcsolya-alakúak. Azt hiszik, hogy ennek a találmánynak nagy jelentősége lehet, ha az éjszaksarki kutatásoknál fogják alkalmazni.

* **A Röntgen sugarak** segítségével újabban felfedezték, hogy a ravasz khinaiak a moschusba apró ólomdarabokat rejtenek s ezáltal a vevőt nagyon megkárosítják, mivel egy gramm moschus ára 20—25 forint. A khinaiak most még jobban hisznek a fehérek varázsló hatalmában, hogy az elrejtett ólomdarabokat oly hamar felismerik.

* **Esőt csinálni** kicsinyben nagyon könnyen lehet. Kis poharat (pl. 20 cm. magas és 10 cm. széles) megtöltünk 92 százalékos szeszszel s fedéllel borítva addig melegítjük vízben, mig a víz, üveg és fedél körülbelül egyenlő meleg lesz, de maga a szesz nem forr. Ekkor kiveszszük az üveget s kissé lehűtve a

* **Uj-Guinea szigetén** számtalan kisérlet után most volt képes először áthatolni egy fehér ember, Mac Gregor Vilmos kormányzó, ki e nagy szigeten már sok felfedezést tett. Keresztül hatolt a hatalmas Owen Stanley hegységen is és a Redscar-öbölnél jutott a tengerre. Az utazásban részt vett európaiak jól kibirták az utat, de a teherhordóul vitt 20 pápua csaknem mind elpusztult.

* **A besorozott hadkötelesek** száma Európában jelenleg mintegy 27 millió, kiknek nagyobb részét 14 nap alatt lehet mozgósítani.

* **A levélbélyeggyüjtők** királya Galliera herczeg, ki 1870 óta évenként átlag 80—100 ezer forintot ad ki levélbélyegekre. 1880-ban már 800,000 forint értékünek tartották gyüjteményét, jelenleg 2 milliónál többet ér.

* **A villa használatának** első nyoma a 995-ik évben fordul elő, midőn Orseolo Péter velenczei dogenak Argila byzanti herczegnővel tartott menyegzőjén arany kanalat és ezüst villát használtak. A velenczei nemesek utánozták ezt a példát, bár az egyház állandóan ellenszegült a «gondviselés megsértésé»-nek. A szokás azonban igen lassan terjedt. Florenczben 1260-ban, Franczia országban 1379 körül emlékeznek meg először a villa használatáról, mely általában csak a XVII. század elején lett közönségessé.

MŰVÉSZ-ÜNNEPÉLY A MŰCSARNOKBAN.

A művész ünnepélyről múlt heti számunkban adott közleményünket ezúttal kiegészitjük még a következőkkel.

A nagy kerek oszlopcsarnok közepén emelkedett Strobl Alajos nagy méretű plasztikonszerű műve, mely a halhatatlanság forrásához való küzdelmet és iparkodást ábrázolja. Egyik képünk ezt a nagy csoportot tünteti föl. Hegyszakadék sziklapárkányzatába vágott kapun tör elő mintegy 14 művész alakja. Az előtérben a kibukkanó alakok között a fiatalabb művésznemzedék nevesebb tagjai ismerhetők föl, mig elébb a művészi multtal biró mesterek indulnak neki az utolsó akadálynak. Előttük zuhog alá a patak vize, melynek folyása mentén idáig jutottak. A vízesés meredek partja előtt áll a festő iskola nehány hölgy növendéke tanáraikkal együtt. Tul a vízesésen immár áthatolt egyik állatfestőnk, magával vivén két birka-modelljét is, háta megett halad előre egyik jeles szobrászunk feleségével együtt, észre sem véve, hogy mögötte az utolsó akadálynál hanyatt esett egyik festő tanárunk. A szikla utolsó kiugrásán ottágaskodik a hitregei szárnyas ló, a *Pegazus*. Itt legheveseb a küzdelem. Négyen már fenn vannak a hátán büszkén kapaszkodva a nyeregtelen lovon egymásba; ezek a mi művészetünk kész apostolai; de a kik alul vannak, azok még csak versenyzők. Egy pár művész-alak bizony alá gurult a sziklárol s csak mozdulataikból látjuk törekvésük czélirányát. Az építészek egyik nesztora pedig izzadságát törölgetve s az útból félre térve pihen, akadálytalanúl eresztve a szárnyas paripát a maga útjára. Tán valami fogyasztó kurára gondol, hogy majd könnyebb testi sulylyal kaphasson fel a Pegazusra.

UT A HALHATATLANSÁG FELÉ. — Az utolsó akadály előtt.

E mozgalmas csoporttól térjünk vissza az erdő közepén levő rejtelmes román stylü ódon kuthoz, melyet egyik képünkön ezúttal szintén bemutatunk. Az első nagy terem közepén emelt díszsátor alatt állt babér-lombok között a védnöknő, Mária Dorothea orleansi herczegnő vakító fehér márvány mellszobra, a mely Strobl Alajosnak legújabb müve. A thébai templom rajzát is közöljük, a melynek holdfénysütötte oszlopsorai között tünedeztek elő a régi egyiptomi művészet remek alkotásai óriási ködfátyolképekben. A műcsarnok előtti oszlopsor előtt állott a Strobl «pezsgő jókedve», egy hét méter magas alkotmány, egy pezsgős üvegen álló Karnevál herczeget ábrázolva, az alá ömlő habok alatt kornyikáló macskával, czélozni akarván a következő nap állapotaira.

A változatosságokban s művészi különlegességekben gazdag ünnepély egyik művészcsoportját is bemutatjuk azokban a tarka kosztümökben, a melyekben a nevezetes estén szerepeltek. A kép közepén a háttérben látható *Fadrusz* János kiterjesztett ördögszárnyakkal, a ki a bűnt ábrázolta általános meglepetést keltve,

UT A HALHATATLANSÁG FELÉ. Erdélyi fényképei után.

A Pegazus szoborcsoportozata a márczius 14-iki művészestélyen.

mögötte jobbra *Strobl* Alajos látható kaukázusi cserkesz öltözetben, ő alatta pedig *Telepy* Károly, mint Rákóczi korabeli magyar főúr, kezében tartva a kuruczok zászlaját, a melyet mellette jobbra *Tahi* Antal és *Koszkol* Jenő, mint kurucz huszárok őriznek. Fadrusztól balra áll *Innocent* Ferencz a reformáczió-korabeli papi öltözetben, ő mellette ősmagyar díszruhában *Peske* Géza, előtte *Vajda* Zsigmond és Fadrusz előtt *Papp* Henrik áll parókás rococco gavallér jelmezben. A zászlórúd mellett áll *Jendrássik* Jenő, mint V. Károly franczia király s szomszédja *Basch* Gyula, mint a velenczei tizek tanácsának egy tagja, míg a jobb szárnyon *Roskovics* Ignácz, mint kurucz kapitány és legszélül *Tolnai* Ákos, mint franczia forradalombeli tiszt (1789-ből) zárják be az érdekes csoportozatot. A közép előterében Papp Henrik előtt a földön ül *Faragó* József, mint indiai fakir s mellette jobbra *Nadler* Róbert, mint középkori spanyolgrand. Faragótól balra *Grünwald* Imre spanyol torreador, tovább *Pállik* Béla, mint főmandarin és *Krisch* Aladár, mint spanyol lovag. A balszárny legszélén áll végre *Márk* Lajos XIV. Lajos korabeli ridicule précieus jelmezben.

—r.

A VÉDNÖKNŐ, MÁRIA DOROTHEA FŐHERCZEGNŐ MÁRVÁNYSZOBRA A MŰVÉSZESTÉLYEN.

AZ Ó-BECSEI HONVÉDEMLÉK.

Szabadságharczunk elvérzett hőseinek hamvai fölött egyre szaporodnak az emlékjelek. Közelebb Ó-Becse város közönsége létesített egy újabb honvédemléket, melyet a közelebb múlt márczius 15-dikén nagy számú közönség jelenlétében ünnepélyesen föl is avattak.

Ezt az emléket, mely két és fél méter magas kő obeliszk, az a «szobor-bizottság» hozta létre, mely az ezredévi nemzeti ünneplés alkalmából a végre szervezkedett, hogy Ó-Becse főterén egy «Szabadság-szobrot» állítson. Ez a bizottság, mielőtt voltaképi czéljától megvalósítaná, azzal adta jelét hazafias buzgóságának, hogy az Ó-Becse melletti küzdelmekben elhullott s az ugyanottani róm. kath. temetőben nyugvó honvédek közös sirjára, melyet eddig csak egyszerű fakeresztjelölt, maradandóbb és díszesebb emléket emelt. Ezt az emléket avatták föl s adták át a város előljáróságának további őrzése és gondozása alá márczius 15-én.

Az egyszerű, de csúcsos emlékoszlopon a következő felirások olvashatók: *Elől*: «Az 848—49-iki szabadságharczban Ó-Becse határán elesett névtelen hős honvédek emlékezetére állította az ó-becsei közönség 1897. év márcz. 15.» — A *baloldalon*: «Előre!» a *jobboldalon*: «A haza szabadságáért». *Hátul* pedig Bajzának következő sorai vannak fölvésve:

«Vérzettek és elhulltak ők,
De győzedelmesen;
Tettök sugára átragyog
Időn, enyészeten.»

A fölavatás alkalmára újra gondosan fölhantolt sirhalmot díszes koszorúkkal halmozták el a polgárság különféle egyesületei és társulatai.

FADRUSZ JÁNOS NEJÉVEL ÚTBAN A PEGAZUS FELÉ.
A nagy szoborcsoportból.

A
VASÁRNAPI UJSÁG
és
POLITIKAI UJDONSÁGOK
1897. évi folyama.

A «Vasárnapi Ujság», a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, *újabban hetenként egy félívvel bővülve*, «***A Vasárnapi Ujság regénytára***» czímű *állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a főlap, szintén* ***művészi képekkel*** *van díszítve.*

A «*Vasárnapi Ujság*» 1897. évi folyamában a következő eredeti új elbeszéléseket és regényeket közli, mindeniket *számos képpel* illusztrálva: «*Az asztalos családja*» elbeszélés, irta ***Jókai Mór***, «*Polgárháború*» regény, irta ***Rákosi Viktor***, «*A megromlott állás*» elbeszélés, irta ***Mikszáth Kálmán***, «*Dáma*» történeti rajz, irta ***Baksay Sándor***, stb — a külföldiek közül közli a többek közt ***Verne Gyula*** «*Az úszó sziget*» czímű új érdekes regényét, mely az eredeti franczia kiadás ***70*** rajzával lesz illusztrálva.

A «Vasárnapi Ujság» *a női munkára és divatra* vonatkozó képeket és czikkeket is ad, s félévenként művészi becsű *nagy képmellékletet*, összesen több mint ezer képet évenként.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK:

	egész évre	fél évre	negyedévre
A Vasárnapi Ujság	8 frt — kr.	4 frt — kr.	2 frt — kr.
A Világkrónikával együtt	9 « 60 «	4 « 80 «	2 « 40 «
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12 « — «	6 « — «	3 « — «
A Világkrónikával együtt	13 « 60 «	6 « 80 «	3 « 40 «
Csupán a Politikai Ujdonságok	5 « — «	2 « 50 «	1 « 25 «
A Világkrónikával együtt	6 « 60 «	3 « 30 «	1 « 65 «

Az előfizetések a «**Vasárnapi Ujság**» és «**Politikai Ujdonságok**» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utcza 4. küldendők.

EGY ÚJ GYÓGYINTÉZET.

Fővárosunk gyógyintézetei közelebb egy olyannal szaporodtak, a mely kényelmes és szakszerű berendezésével, szervezetével orvostudományi vívmány számba mehet, de egyúttal mint látványosság is számot tesz.

Ez az új intézet, a melyet ez év február elején nyitottak meg ünnepélyesen, nagyszámu előkelő vendégek és szak-közönség, igen sok egyetemi tanár, s összesen mintegy 400 fővárosi orvos jelenlétében, a dr. *Herczel* egyetemi m. tanár tulajdona, a ki egyszersmind vezetője is az intézetnek.

Herczel dr. legkiválóbb sebészeink egyike, a kinek nevét hazánk határain túl is a legnagyobb elismeréssel emlegetik. Tanulmányait itthon és Bécsben végezte, de tudásvágya nem hagyta pihenni és még a párisi, würzburgi és strassburgi egyetemeken is tökéletesitette tudását. Igy került *Nothnagel* bécsi tanár mellé, a kinek két esztendeig volt assistense, míg Heidelbergben azután a nagyhirű *Czerny* tanár első assistenseként öt teljes esztendeig működött. A német legelőkelőbb szakkörök már ebben az időben megbecsülték benne a kiváló sebészt, a kinek gyakorlati tevékenysége és irodalmi munkássága egyaránt teljes elismerést vivott ki. Jelenleg budapesti egyetemünk m. tanára és a Szent István székes fővárosi kórház sebész főorvosa.

Nincs a tudománynak az a vivmánya, a mely dr. Herczel új szanatoriumában felhasználva, alkalmazva nem volna, hogy nagyobbá tegye a beteg kényelmét és biztosabbá a gyógyulást. Fontos ez különösen azokra nézve, kik nyilvános kórházakba menni nem akarnak, de mégis a dolog természeténél fogva, a siker reményével otthon alig kezelhetők. Ezeknek kiválóan alkalmas a most épült *magán-gyógyintézet*, mely a legmesszebb menő egészségi követelmények szerint berendezve, a tudomány mai álláspontjának minden tekintetben megfelel. Az intézet egy kétemeletes fő- és három hasonló magas szárnyépületből áll; minden részében villamvilágitással és központi alacsonynyomású, — a lépcsőházra és folyosókra is kiterjedő — gőzfűtéssel és villamos erejű személyszállító lifttel.

Az épület külseje magában véve is meglepő hatással van a szemlélőre, s bárki figyelmét is magára vonja az a három részre tagolt barokk stilű épület, mely a kies fekvésű városligeti fasor elején, egy díszes és nagy park közepette fekszik.

A betegszobáktól és a szép berendezésű társalgó termektől teljesen elkülönitve a 2-ik emeleten vannak a műtőtermek, melyeknek berendezési tárgyai tisztán üvegből és vasból készültek; továbbá a kötszertárak, altató terem, stb. A világos nagy műtőterem kitünő berendezésű és fölszerelésű. A górcsői, vegyi és bakteriologiai laboratoriumok, úgyszintén a fényképező és Röntgen-szoba a III. emeleten, a Thursfield-féle gőzfertőtlenitő, mosó- és szárító-kamarák a földalatti helyiségekben vannak elhelyezve.

A betegszobák kényelmes, tágas termek, melyeknek nemcsak egész berendezése, butorai, hanem zománcz-falai is a tisztán tartásra a legalkalmasabbak, első, másod- és harmadosztályuak, a szerint, a mint egy, két vagy három ágyra vannak berendezve; tágas folyosókra nyilnak, honnan födött nagy erkélyekre lehet jutni.

«A PEZSGŐ JÓKEDV.» Strobl szoborcsoportja a műcsarnok előtt.

Lépcsőház.

Az intézetbe olyan betegek vétetnek fel, kiknek állapota állandó orvosi felügyeletet, állandó orvosi kezelést vagy műtéti beavatkozást kiván. A belbetegeknek külön osztály áll rendelkezésökre, nagy sulyt fektetve a gyomor-, bél- és májbajok kezelésére, — nemkülönben az általános táplálkozási és vérkeringési zavarok okozta bántalmakra, stb.

Van az intézetnek kitünően felszerelt vizgyógyintézete, ellátva teljes és ülő fürdőkkel, mindennemű zuhanyokkal, gőzizzasztókkal, száraz meleg ir-kamrával. A viz-gyógyintézettel kapcsolatban van egy tökéletesen felszerelt massage- és tornaosztály Burlow-szekrénynyel és gyógygimnasztikai készülékekkel.

A szanatoriumban egyuttal vegyi, górcsői és bakteriologiai vizsgálatokra egész ujonnan és tökéletesen berendezett orvosi laboratorium is áll a fővárosi és vidéki orvosok rendelkezésére, melyben a laboratorium vezetői mindennemű vizsgálatot végeznek.

De hosszas, szakszerű ismertetésbe kellene fognunk, ha mindazt, a mi ezen új intézetnél érdekes, le akarnók irni. Annyi kétségtelen, hogy nemcsak fővárosunkban, hanem a külföldön is nem sokára elismeréssel fogják emlegetni.

A gyógyintézet homlokzata a városligeti fasor felől nézve.

Betegszoba.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Longfellow költeményeiből. *Forditotta Szász Béla. Budapest 1897.* Csak nehány éve, hogy a Kisfaludy-társaság a halhatatlan skót költő, Burns Róbert költeményeinek szép és gazdag gyüjteményét Lévay József fordításában kiadta. Most Amerika legnagyobb költőjének válogatott költeményeit nyujtja a magyar közönségnek, hasonlólag jeles fordításban. Longfellow költészetében igen erős a reflexiv elem, de ép oly erős képzelettel s ritka mély érzéssel párosulva. A költő szeme mindig az emberi lét rejtélyeit, titkait kutatja. A természetben titkos

Laboratorium.

Társalgó.

Vizgyógyintézet.

Csarnok.

Műtő-terem.

Dr. HERCZEL GYÓGYINTÉZETE BUDAPESTEN A VÁROSLIGETI FASORBAN.

AZ Ó-BECSEI HONVÉDEMLÉK LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE.

hangokat hall, melyeket más földi fül nem tud felfogni, a magános úri lak öreg lábas órájának ketyegésében az öröklét hideg, közönyös beszéde szorítja el szivét. A reflexió tehát nála nem száraz okoskodás. Gondolatait szivén keresztül önti dalba, azért oly melegek, életteljesek. «Longfellow lantján — mondja Szász Béla, akadémiai székfoglalójában — talán a legerősebb húr a szeretetnek van szentelve.» «A szeretet, mondhatni, összes művein átsugárzik, de legtökéletesebben a szeretet alapformáját, a családot rajzoló és dicsőítő darabjaiban. Nem tudom, a családi élet legtisztább és legigazabb gyönyöreit ki zengte volna tisztábban és igazabban Longfellownál. A mint ő a családias szeretet számtalan jellemző vonását, bájos egyszerűségét, feláldozó önzetlenségét, magaodadó egyetemességét, talán legszebb alkotásaiban elragadtatva és elragadóan, komolyan és játszian elénk tárja, a vallás-erkölcsi világnézlet, az általános szeretet prófétájává avatja őt, olyan prófétájává, a ki a maga családja szeretetét az egész emberiség családjára kiterjeszti s nagy és szeplőtlen szivébe a világot foglalja be». Szász Béla a rokon lélek szeretetével s a tanítvány csodálattal vegyült lelkesedésével fordítja Longfellowt. Vannak ugyan e gyűjteményben egyes darabok (pl. a «Lábas óra»), melyeket más műfordítóink szerencsésebben ültettek át, de azért az egész gyűjtemény magas irodalmi színvonalon áll, s számos darabja, a kifejezések erejét, a hang teljességét és szabatosságát tekintve, méltán helyezhető legjelesebb műfordításaink sorába. A kötetből álljon itt mutatványul a következő jellemző darab:

A kihivás.

Ki nem verhetem fejemből
Sehogy azt az ős regét,
Melyet egy spanyol legendás
Krónikában olvasék.

Mikor a királyi Sanchez
Zamoránál elesett
És körülvevék a várat
Az ostromló seregek:

Don Diego de Ordonez
Hát a sorból ott kiállt
S a védőkhöz, föl a fokra,
Hangos kihívást kiált.

Ott egész Zamora népét,
Ki szülött és nem szülött,
Árulóként mind kihívja —
Sebző gúnyt szór a tülök.

A házakban az élőket,
Sírban a halottakat
S nem marad ott kihívatlan
Bor, olaj, kenyér, patak.

— Éltünk várát nagyobb tábor
Ostromolja szüntelen,
Kél zajongva számtalan fő,
Képök ványadt, színtelen.

Éhség láncán ételünkért,
Bősz kihívást szórva ránk:
Milljók mondnak árulóknak,
Élőt, holtat egyaránt.

S valahányszor lakomázom,
Míg a kedv dalt dalra hajt:
Még a zene közt is hallom
Ezt a vádló, szörnyü jajt!

S éhes, torzult arczok néznek
Fénylő ablakunkon át,
Némelyik lehullt morzsákért
Nyújtva ki sorvadt karát.

Mert itt benn a fény, a bőség
S minden oly szép, oly mesés,
Míg ottkünn sötét, fagy, éhség
És a kétségbeesés.

S lenn az éhség csatasikján
Szél, eső zúg szüntelen
S Krisztus, a sereg vezére,
Fekszik halott-mereven . . .

Régi magyar könyvtár czim alatt a *Franklin-Társulat* uj vállalatot indított meg *Heinrich* Gusztáv egyetemi tanár szerkesztésében, s első négy kötete már el is hagyta a sajtót. Nagyon közhasznú vállalat ez, mert az a czélja, hogy nemzeti irodalmunknak régi, ritka vagy eddig nyomtatásban meg nem jelent termékeit hű szövegekben, a szükséges tájékoztató bevezetésekkel és jegyzetekkel a tudományos kutatás és tanulmány számára hozzáférhetővé tegye. A magyar középiskola, az irodalomtörténeti kutatás és a magyar tanárság képzése régóta nélkülözte ezt a vállalatot. A középiskola ifjusága csak hallomásból és tankönyvek kritikáiból ismerte régi irodalmunkat. Most kézbe veheti jó és olcsó kritikai uj kiadásban. Az irodalomtörténeti kutatásnak forrást, könnyen hozzáférhető forrást nyit meg. A magyar tanárnak pedig okulásul szolgál s könyvtárak helyett a maga otthonában ismerkedhetik meg a régi irodalom becses dolgaival.

Első négy kötete már mélyen bevezet a magyar irodalom kincses tárházába. Első kötete Aranyos-Rákosi *Székely* Sándor sokat emlegetett kis éposza, «*A székelyek Erdélyben*», mely arról nevezetes, hogy Vörösmartynak mintául szolgált s ez okból annyit beszélnek róla az iskolában, de csak kevesen ismerik. A vállalat szerkesztője Heinrich Gusztáv látta el kimerítő bevezetéssel, mely minden oldalról megvilágítja a «Zalán futása» előhírnökét, és gazdag jegyzetekkel. Ára 60 kr. — A *második* kötet «*Pálos iskoladrámák a XVIII. században*», négy érdekes játék, melyekben *Bayer* József, a magyar színészet buzgó történetbuvára mutatja be a régi drámairodalom, kisérleteit. Ára 40 kr. A *harmadik* kötet mintegy kiegészítője ennek: «*Csiksomlyói nagypénteki miszteriumok*», ugyancsak a XVIII. századból, közli *Fülöp* Árpád. Ára 1 frt. A *negyedik* kötet «*Heltai Gáspár meséi*», az eredeti, 1606 iki kiadásnak betűhű lenyomata. A régi magyar irodalom legbecsesebb köteteinek egyike. Eredeti, gyökeres magyarságán irodalom és közönség manapság is sokat tanulhat. Magyarázója, *Imre* Lajos, lelkiismeretességgel gyüjtötte össze a Heltaira vonatkozó adatokat. Ára 1 frt 20 kr. — A régi magyar irodalom ez érdekes termékei nemcsak az irodalomtörténésznek szolgálnak anyagul; minden, az irodalommal szeretettel foglalkozó örömmel és okulással lapozhatja.

A Franklin-társulat kiadásában megindult *Szép-irodalmi Könyvtár* czimü vállalat, mely jelesebb eredeti és külföldi regények sorozatát juttatja az olvasók kezébe, három uj kötettel gyarapodott. Mindenik kötet vászonba kötve 1 frtért kapható. Az uj kötetek ezek.

«*A királyi tanácsosék*», regény, irta *Vértesy* Arnold. A vidéki magyar társasélet a maga sajátosságában, alakjaival, Vértesynek mindig hálás anyag. Itt is jellemzőn irja le a vámosi társadalmat, Hajnóczy kir. tanácsosékat, eleven mesében. «*Anya és grófné*», regény, *Pálffy* Alberttől, kinek egyik regényét ép most tüntette ki az akadémia. Ebben a regényében is a közelmult idők társadalma, elevenül meg, a szabadságharcz utáni idő, komorságával és erős, hazafias érzésével. «*Arnold*», regény *Csiky* Gergelytől, a jeles drámairótól. Napló alakban irta meg e munkáját, de e forma daczára is drámai gyorsasággal fejlődnek benne az események.

Megjelent továbbá: «*Utazás a föld központja felé*», *Verne* Gyula egyik legolvasottabb regénye, gazdagon illusztrálva, s Beöthy Leó jó fordításában. A «*Vasárnapi Könyvtár*» füzetei közt foglal helyet *Peru elfoglalása és az inkák pusztulása*, irta *Gaal* Mózes. Amerika elfoglalása történetének egyik legnevezetesb részét, a kalandor Pizarro nagyratörő álmait, világhódító terveit változatos képekben szövi össze, s az iró érdekesen szól az inkák müveltségéről, vallásáról, erkölcseiről is, érdekkel olvasható. A könyvet Goró Lajos rajzai diszitik; ára 20 kr.

Zúdorék. Regény. Irta *Gyarmathy Zsigáné*. Jól megválasztott és igen sikerülten rajzolt kép ez a vidéki előkelő magyar családok életéből. Minden alakja tőrül metszett magyar, olyan, hogy szinte ismerni véljük valamennyit. Az érdekes regénynek nemcsak jól szőtt és bonyolított meséje hat az olvasóra kellemesen, hanem a külső kiállítása is, mert a Franklin-Társulat valóban díszesen állította ki ezt a kötetet, melyet Neogrády Antal illusztrált, híven és szerencsével követvén az irónő képzeletét. Gyarmathyné egyébiránt már pusztán irói egyéniségével is eléggé ki tudja vívni, hogy könyve a magyar család mindig szívesen látott vendége legyen. A «Zúdorék» czimü regénye, melyet először lapunk múlt évi folyama közölt, egyik legjobb alkotása a jeles irónőnek. A 26 eredeti rajzzal illusztrált könyv ára 2 frt.

Erdélyi fényképe után.

A KURUCZTANYA A MÁRCZIUS 14-IKI MŰVÉSZESTÉLYEN.

KÖZÉPKORI LOVAG A REJTELMES KÚTNÁL.
Strobl Alajos szobormüve Berne Jones festménye után.

«Biarritz és társa és egyéb elbeszélések» czimen jelent meg az Athenaeum-társulat kiadásában egy kötet novella. *Szomaházy* Istvántól, ki a modern társadalmat sikerrel festi apróbb képekben, s egy-egy alakban, humorral és szatirával. A harminczegy elbeszélés sorozatát megnyitó «Biarritz és társa» egy házasságközvetítő czéggel ismertet meg. Szomaházy sok elevenséggel s érdekesen irja meg az apró történeteket, melyek hősei leginkább a középosztályból valók, de vegyítve fővárosi divatos alakokkal, kereskedőkkel, stb. A kötet ára 2 frt.

Gyakorlati szakácskönyv jelent meg az Athenaeum kiadásában egy förangú hölgytől. Szerzője gróf *Festetich* Andorné, szül. Pejacsevich Lenke grófnő, a volt földmivelési miniszter neje. Szakácskönyve nagyon tartalmas. Kijelenti, hogy nem törekszik czifra konyhára, a mit egészségtelennek tart; nem magyarkodik túlságosan, minthogy sok jót és egészségeset talál a többi nemzetek főztjében is; mellőzi a czifra tálalást, a mi az eledelek megrontására vezet: hanem egyszerűen és igénytelenül törekszik arra, hogy megtanítsa: miként kell jól, izletesen és táplálóan főzni. A csinosan kiállított könyv *Wlassics* Gyula miniszternek van ajánlva, s ára 1 frt.

Előfizetés. *Zempléni* Árpád felkéri mindazokat, a kik uj verseskönyve előfizetés-gyüjtőivét még nem küldték vissza, legyenek szivesek azt hozzá (IX., Czuczor-utcza 8. szám) beküldeni, vagy az eredményről őt levelező-lapon értesiteni.

Az akadémia pályadijai. A tud. akadémia márcz. 19-ikén, József napján mindig ülést tart nagynevü néhai elnöke gr. Teleki József emlékére, s oda itéli a *Teleki-jutalom* száz aranyát. Ujabban ebben az ülésben tesznek jelentést a *Farkas-Raskó-féle* dijért pályázó hazafias költemények sorsáról is. Az ülés b. *Eötvös* Loránd elnöklete alatt ment végbe.

A *Teleki-pályázatról* szóló jelentést *Rákosi* Jenő terjesztette elő. A beérkezett tiz vigjáték közül mint legjobb a «*Botrány*» czimü kapta meg az öt biráló többségének szavazatát, négyet; egyet a «*Katonadolog*» czimü nyert, mely reményt nyujt, hogy szerzője jobbat is fog produkálni. Van benne egy-két sikerült rész, egyébként pedig kezdetleges kisérlet. A «*Botrány*» czimü pályamü spanyol trocheusokban, csengő rímekben gördül. Tárgya modern. Főhőse egy boldogtalan szerelmes, a kit családása Indiába kerget. Később visszajön s a mikor szerelmesét más karjában találja, kedvese hugának szép szemeiben keres és talál boldogságot. A darab nincs szokatlanabb elmésség hiján, mindvégig gyakorlott kézre vall, de nagyon sok helyen ellankad. Látszik, hogy irodalmi becsvágygyal van megirva; pályázótársai közül ennek kellett a jutalmat oda itélni.

Ezután báró *Eötvös* Loránd elnök kibontotta a a jeligés levélkét, a melyből legifjabb *Szász* Károly, kultuszminiszteri fogalmazó neve tünt ki.

Vadnai Károly a Farkas-Raskó-dijra érkezett 27 hazafias költeményről tett jelentést a birálók nevében. Nincs köztük egyetlen sem, mely a jutalmat megérdemelmé. Ez a birálók egyhangú véleménye. A jeligés leveleket tehát mind elégették.

A népszinház pályadijai. A népszinház uj igazgatója, *Porzsolt* Kálmán, két pályadijat tüzött ki: egész estét betöltő *énekes bohózatra* 100 aranyat; szintén egész estét betöltő *operette szövegre* is 100 aranyat. Ez utóbbi lehet valamely külföldi bohózat vagy vigjáték átdolgozása is. Mindkét pályadij föltétlenül kiadatik, ha a biráló bizottság a pályamüvek között a Népszinházban előadható darabot talál.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia márcz. 22-iki ülésén *Zichy* Antal elnökölt.

Kunos Ignácz a török birodalom fejlődését ismertette. Hosszasabban foglalkozott a legujabb korszakkal, a mely a reformátor II. Mahmud szultán uralkodásával veszi kezdetét. E korban az európai eszmék közelsége nagy befolyással volt az irodalmi irány alakulására. E korra esik az ifjú törökök fellépte, a kiknek politikai vezére Mithad basa, irodalmi vezetője pedig a törököknek Petőfije: Kimál bej volt. Kimál regényei és drámái, a melyekben csak a formát kölcsönözte a Nyugattól, hazafias eszmék szolgálatában állottak. Irókban és költőkben különben sem szegény a legujabb török irodalom és az időszaki sajtó is virágzik. A tetszéssel fogadott fölolvasás után *Goldziher* Ignácz mutatta be dr. *Mahler* Ede értekezését, a régi egyiptomiak évfordulóiról és nagy periodikus évrendszereikről. Mahler Ede a régi asszir és egyiptomi emlékek filológiai tanulmányát csillagászati kutatásokkal kapcsolta össze. E módszerével a régi történet és kronológia számos hibáját sikerült már megigazítania. Az értekezést érdeklődéssel hallgatták.

A tisztviselők országos egyesülete, az ország legnépesebb egyesülete, márcz. 21-én tartotta közgyülését, *Thuróczy* Adolf elnöklete alatt. Az egyesületnek, a mely már 23 éve áll fönn, ez idő szerint 30 alapító, 5 tiszteletbeli, 2003 belső és 176 kültagja van. A könyvtár 11,818 kötet s az elmult évben 813 kötettel szaporodott. A vagyon 56,657 frt. Mult évi bevétele 68,254 frt, kiadása 60,824 frt. Az özvegy- és árvasegély-alap 54,148 frt; ebből az idén 8 özvegy és 3 árva nyert összesen 500 frt segélyt. A közgyülés felhatalmazta a választmányt, hogy az egyesület czéljainak megfelelő házat, vagy telket szerezzen és a házépitést az egyesületi özvegy- és árvasegély-alap fölhasználásával, annak teljes biztosítása mellett, megkezdesse.

MI UJSÁG?

A király látogatása a czárnál. Ő felsége április 28-ikán utazik Pétervárra, s három napot tölt ott. Kiséretében lesz gr. Goluchowsky külügyminiszter is.

Stefánia özvegy trónörökösné Raguzában. Stefánia özvegy trónörökösné a dalmát tengerparton tölti a tavasz kezdetét, s jelenleg Raguza napsugaras ege alatt üdül. Az özvegy trónörökösné nagyon jól érzi magát és sokat sétál a tengerparton. A Hotel Imperialban lakik, a melynek egész második emeletét elfoglalja.

József főherczeg uj birtoka. József főherczeg a *kis-tapolcsányi* uradalmat 1,200.000 forintért megvette Mária Terézia főherczegnőtől, Károly Lajos főherczeg özvegyétől. Az uradalom *Keglevich* István grófé volt, kitől Károly Lajos főherczeg néhány év előtt 1,560.000 frtért vásárolta meg.

A Petőfi-ereklyék. A Petőfi-társaság titkári hivatalában hever Petőfi Sándornak sok kézirata, költeményei első kiadásának több példánya, és egy csomó Petőfi-fordítás. Gazdag gyüjtemény van továbbá Petőfi fényképeiből, a költeményeihez irt zeneművekből, megvan a nagy költőnek az a kedves karosszéke is, a melyben Orlai Petrich Soma lefestette. A Petőfi-társaság az ereklyéket rendezni szeretné és lehetővé tenni, hogy a közönség is láthassa. Ennélfogva megkérte a fővárost, hogy a városligeti régi műcsarnokban, a hol a fővárosi muzeum tárgyait helyezik el, engedjen át egy termet a Petőfi-relikviák számára. Valószinüleg a Kossuth-ereklyéket is ott helyezik el.

Szigligeti irodalmi hagyatékai. Szigleti Ede leányai: dr. *Faltay* Lászlóné, dr. *Kétly* Károlyné, özv. *Törs* Kálmánné, dr. *Hutyra* Ferenczné és *Szigligeti* Mária boldogult apjuknak irodalmi hagyatékában maradt nagyszámu kéziratokat, nyomtatványokat és emléktárgyakat ajándékoztak a nemzeti muzeumnak. A becses ereklyekért *Wlassics* Gyula kultuszminiszter mondott levélben köszönetet az áldozatkész ajándékozóknak.

Szeged és Munkácsy. Szeged városa megvásárolta Munkácsy Mihály «*Honfoglalás*»-ának vázlatát 22.000 frton azzal a kikötéssel, hogy azt a mester május 1-ig teljesen átfestve adja át a városnak. A beteg müvész felesége azonban most írt a tanácshoz, mentsék föl férjét az átfestés kötelezettsége alól s értesítsék, milyen árban veszik át a vázlatot úgy, a mint van. A tanács még nem tárgyalta az ügyet, de tagjai egytől-egyig abban a véleményben vannak, hogy a vázlat művének történeti értéke igy is teljes és változás nélkül is abban az árban veszik át, a melyben megegyeztek.

Budapest és Berlin közti telefon. A magyar főváros kereskedelmi s egyéb összeköttetéseinek nagy forgalmát mutatja, hogy Berlinnel közvetlen telefonnal kötik össze. A külön vonalat ugy Magyarország, mint Németország a maga területén saját költségén épiti ki és fentartásáról is mindegyik állam maga gondoskodik. A magyar és a német határ között levő osztrák területen az osztrák postakincstár épiti meg az összekötő vonalat, azonban

A THÉBAI TEMPLOM A MÁRCZIUS 14-IKI MŰVÉSZESTÉLYEN. — Paur Géza rajza.

a magyar kormány számlájára. Az egész vonal Budapesttől Berlinig *ezer kilométer*, tehát a leghosszabb telefonvonal az egész világon. Az építkezést ápril elején kezdik meg. Az ezer kilométernyi vonalból 480 kilométer esik a magyar területre, 440 a német területre és 80 kilométer megy át osztrák területen, Szilézián. Az építkezést a gyors befejezés érdekében egyszerre tizenhárom ponton kezdik meg. Az uj vonal mindenütt a vasut mentén fog haladni és pedig Magyarországon Budapestről kiindulva a magyar államvasut vonala mellett Zsolnáig. Az új vonal őszre már elkészül. A megnyitásra az érdekelt kormányok nagyobb ünnepélyeket terveznek, s tervben van, hogy a nemzetközi vonalon a magyar király és német császár váltsák az első szót.

A termes gőzhajók nyári menetrendje Fiume-Velencze és Fiume Ancona között. Fiume és Velencze között az elegáns «Dániel Ernő», Fiume Ancona között pedig a legnagyobb kényelemmel berendezett «Villám» nevű gyorshajó közlekedik. Ezen gőzhajók az I. helyen kívül még külön lukszus osztálylyal is bírnak, melyek külön teremmel, kitünő ágyakat tartalmazó kabinetekkel, dohányzóteremmel, villamos világítással és gőzfűtéssel vannak ellátva. A «Villám» nevű gőzhajó a termen kívül még egy kisebb 4 hálóhelylyel ellátott családi teremmel (salon privé) is bír, mely külön megrendelhető. Ezen termeshajók menetrendje ápril hó 1-től október 31-éig a következő:

Fiuméból indul Velenczébe minden szombaton és kedden 8 órakor este, csatlakozásban a Budapestről este 7 óra 40 perczkor érkező gyorsvonattal; érkezés Velenczébe másnap reggel 7 órakor.

Velenczéből indul Fiuméba minden hétfőn és csütörtökön este 8 órakor a szt. Márk-térről, érkezik Fiuméba másnap reggel 7 órakor, csatlakozásban a 7 óra 25 perczkor rdggel induló gyorsvonathoz.

Fiuméból indul Anconába minden hétfőn és csütörtökön este 8 órakor, érkezés Anconába másnap reggel 6 órakor, csatlakozásban a reggel 7 órakor Rómába induló gyorsvonathoz.

Anconából indul Fiuméba minden szerdán és szombaton este 9 órakor, csatlakozásban a római, nápolyi és bolognai gyorsvonatokkal; érkezés Fiuméba másnap reggel 7 órakor, csatlakozában a budapesti nappali gyorsvonathoz.

A tengeren való hajóátkelés 10 órát vesz igénybe.

Budapest-Fiume között gyorsvonaton, onnan Anconáig vagy Velenczéig gőzhajón együtt fizetendő: a gyorsvonat I. osztályáért és a gőzhajón a lukszus osztályért ágygyal együtt 20 frt. A gyorsvonat I. osztályáért és a gőzhajón az I. helyért ágygyal együtt 18 frt, csak a gőzhajón a lukszus osztályban ágygyal együtt 8 frt., csak a gőzhajón az I. helyen ágygyal együtt 6 frt.

A fentebbi utirányon át közvetlen menetjegyek adatnak ki következtő árakon a gyorsvonaton: Budapest-Fiume között I. oszt. 12 frt., II. oszt. 8 frt.

		I. o.	II. o.	III.
Bpest-Firenze	Fiume-Velenczén át	72·60 fc.	53·25 fc.	30·05. fc.
« Genua	«	87·95 «	64·10 «	36·10 «
« Milánó	«	69·10 «	50·85 «	28·65 «
« Turin	«	87·75 «	63·95 «	36·30 «
« Nápoly	Fiume-Anconán át	98·95 «	71·70 «	40·85 «
« Róma	«	72·85 «	53.45 «	30·20 «

Ezen jegyeken kivül Budapestről Bari, Battaglia, Bologna, Livorno, Padua, Pira, Verona állomásokra is adatnak ki közvetlen menetjegyek. Bővebb értesítés nyerhető a magyar kir. államvasutak városi menetjegy-irodáiban, a Cook-féle utazási irodában és a Schenker-féle bécsi utazási irodában.

Touristák és távlovaglóknak. Hozzánk érkezett teljesen hiteles tudósitások szerint a Kwizda-féle Fluid a legkiválóbb touristák és lovaglók által fárasztó utak megtétele után jelentékeny sikerrel alkalmaztatik. A Kwizda-féle Fluidnak, mint éppen értesitenek bennünket, azon tulajdonsága van, hogy az emberi test izmait ellenálló-képesekké és kitartókká teszi, ugy, hogy a legnagyobb fáradságot könnyen feledteti. Másrészt pedig ezen szer alkatrészei által a kimerült izomrészeket teljesen helyreállitja és minden fáradságot és tulerőltetéstől eredő fájdalmat megszüntet. Gyaloglók és lovasokra nézve ezen szakemberektől jött intés bizonyára nagy értékkel bir.

HALÁLOZÁSOK.

Id. gróf Teleki Domokos, a széki gr. Teleki család szeniora elhunyt Várhegyen, 74 éves korában. A szabadságharczban mint őrnagy vett részt; Komáromnál megsebesült, a világosi fegyverletétel után az oroszok, majd az osztrákok fogságában sok viszontagságot élt át s két évig szenvedett fogságot. Az abszolut korszak alatt erdélyi, sárpataki birtokán visszavonulva, főkép gazdálkodással foglalkozott. Az alkotmányos korszak beköszöntése után több izben viselt képviselőséget, de az utóbbi időben gyöngélkedése miatt ettől is visszavonult. Holttestét Sárpatakra szállították, s ott helyezték örök nyugalomra.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Zsadányi és törökszentmiklósi Almásy Vincze, kamarás, aranysarkantyus vitéz, a máltai lovagrendjel tulajdonosa, Almásy Géza Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye főispánjának édes atyja, 83 éves korában, Budapesten. Holttestét Gyöngyösre szállították, a családi sirboltba. — Mautsko István, régi honvéd főhadnagy, Szepesmegye nyug. szolgabirája, Bethlenfalván, 70 éves korában. — Cserny László, 1848—49-ki honvédtiszt, ügyvéd, 81 éves korában, Veszprémben. — Gulácsy Mihály, 1848—49-iki honvéd főhadnagy, 86 éves korában, Gyulán. — Bertalan Kálmán, Nyiregyháza város rendőrkapitánya, 28 éves korában. — Kovácsi József, balassa-gyarmati ev. kántor-tanitó, régi honvéd, ki ötvennyolcz évig fáradozott tanitással. — Jánosi Ferencz, nyug. igazságügyminiszteri számtanácsos, 71 éves korában, Budapesten. — Halmay Albin, a rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság bányagondnoka, 53 éves korában, Budapesten. — Felmayer Károly, kékfestő gyáros, Székesfehérváron. A széles körben ismert és becsült Felmayer-család utolsó férfisarját vesztette el az elhunytban. — Joó István, városi képviselő, 77 éves korában, Váczon. — Kelecsényi Fejérpataky József, 17 éves korában, Miskolczon. — Schaller János, 1848—49-iki honvédtiszt, nyug. magyar kir. honvédfőhadbiztos, Szent-Endrén. — Grozeszku Vincze, g. k. esperes-plébános, czimzetes kanonok, 59 éves, Lugoson. — Tatay János, volt tótkomlósi gyógyszerész és megyei bizottsági tag, 66 éves, Tót-Komlóson. — Pathó Tivadar, gimnáziumi tanuló, néhai Pathó magyar k. honvédszázados fia, Buzna Alajos honvédőrnagy fogadott fia, 15 éves korában, Budapesten.

Strzélány Jánosné, szül. Hutter Zsuzsánna, nyug. honvédőrnagy neje, 65 éves korában, Miskolczon. — Vándor Jakabné, Vándor Jakab dr. ismert fővárosi orvos és a Királyfürdő társtulajdonosának neje, 52 éves korában. — Csausz Istvánné, szül. Duha Mária, 60 éves korában, Felsőbányán.

SAKKJÁTÉK.

2000. számu feladvány. Ehrenstein M.-tól.

SÖTÉT.

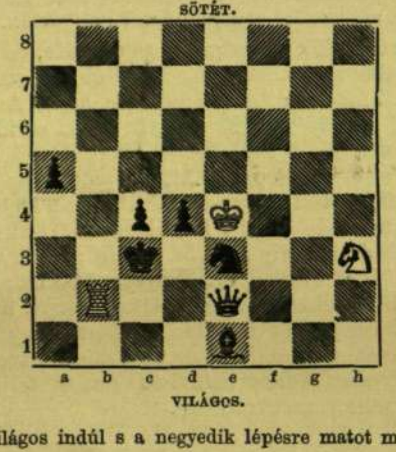

VILÁGOS.

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1986. számu feladvány megfejtése Gottschall H.-tól.

Világos.	*Sötét.*	*a.* *Világos.*	*Sötét.*
1. Vc3—a1	Vh2—h8: (a)	1. ...	t. sz.
2. Va1—a8	t. sz.	2. Bf3—f2: — h3 †	stb.
3. Bf3 matot ad.			

Az 1987. számu feladvány megfejtése Juchly J.-tól.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.* *Sötét.*
1. Hd4—b5	Fa4—b5: (a)	1. ...	Kd5—c6 (b)
2. Vb1—b4	t. sz.	2. Hb5—a7 †	Kc6—d5
3. V v. H mat.		3. V mat.	
b.		*c.*	
1. ...	Fa4—b3—c2 (c)	1. ...	t. sz.
2. Hf5—e7 †		2. Hb5—a3	stb.
v. Vb1—c2: stb.			

Az 1988. sz. feladvány megfejtése Andrews J. P.-től.

Világos.	*Sötét.*
1. He6—f4	t. sz.
2. megfelelőleg mat.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Semsey Kálmán. — *Sárospatakon:* Gérecz Károly. — *Csomonyán:* Németh Péter. — *Kecskeméten:* Balogh Dienes. *Veszprémben:* Csolnoky István. — *Zsérczen:* Ronga K. — *Eger-Lövőn:* Tóth Gyula. — *A pesti sakk-kör.*

Szerkesztői mondanivalók.

Akkor is... Elbeszélés. Meséje olyan mindennapi és ismeretes már, annyi különféle alakban fel volt már dolgozva, hogy érdeklődést az olvasóban alig kelthetne.

A keresztmama vendége. Elbeszélés. A meséje, habár egy kicsit különös is, de nem volna érdektelen. Hanem hát így, a hogy most van, nem kidolgozott elbeszélés még a «Keresztmama vendége», hanem csak rövid, odavetett vázlat, a melyet hogy közölhető legyen, — tekintve a meséje természetét — nem is olyan könnyű volna elbeszélés alakba önteni.

A kis Marcsa története. Elbeszélés. Elég ügyesen van megírva, de a közölhetőség mértékét nem üti meg. Egyik főhibája, hogy a szereplők szájába, — a kik egyszerű parasztok — olyan kifejezéseket ad, a milyeneket a nép egyáltalában nem használ, azonkivül több magyartalanság is van az elbeszélésben.

Kaszó vitéz. A kuszált s nem kellőleg alakított mondai tárgy nem érdemli meg a meglepőleg szép verselést

Nem közölhetők: Akkor is. Hazámhoz. Remélj. Hozzá. Utolsó szóm.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 10-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Ki a jövőnek él, nem ismer nélkülözést.*

Heti naptár, márczius—április hó.

Nap		Kath. prot. naptár	Görög keleti naptár
28	**Vasárnap**	C. 4. b. v. Gun.	**16 E. 3.** Szabin v.
29	Hétfő	Czirill vért.	17 Elek
30	Kedd	Guidó	18 Czirill pk.
31	Szerda	Benjámin	19 Krizsán és D.
1	Csütörtök	Hugó	20 Szabei vért.
2	Péntek	Paul. Fer.	21 Jakab ap.
3	Szombat	Rikhárd, D.	22 Vazul

Holdváltozás. Utolsó negyed: 25-én d. u. 1 ó. 16 p.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg-selyem selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és szineseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csíkos koczkázott, mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban stb.) a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: **Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájczba czimzett levelekre 10 kros, és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 7060

Figyelemre méltó dr. Bókai Arpád egyetemi tanárnak a balneologiai Congressuson a hazai és külföldi ásványvizek összehasonlitásáról tartott előadása, **hogy melyik ásványviznek kellene dominálni bel- és külföldön egyaránt.**

Kivonat

a magyar szent korona országai balneologiai egyesületének 1892-ik évi évkönyvéből.

«A lúgos savanyu és lúgos bicarbonat vizek közül az erősebbek, illetve melyek nagyobb szénsavas alkáli tartalmuak, s melyek ép azért az **emésztő tractus, a légző utak** s a **hugyutak idültebb hurutjainál, alhasi plethoránál, köszvénynél, hugyhomok, diabetes, cholelithiasis** eseteiben, azután **mindenütt ott, hol az anyagforgalmat fokoznunk kell,** oly **kitünően válnak** be, hazánkban különösen bőven állanak rendelkezésre nemcsak a **divatos külföldiekhez** hasonlóak, hanem azoknál **sokkal hatalmasabbak** is; **azonban mindenek felett áll a már inkább ismert, de eléggé még meg nem becsült szolyvai ásványviz,** s a még alig ismert **polenai,** mely csodálatos módon borviz gyanánt árusittatik el a házaló kereskedés utján.»

«**A szolyvai forrás vizének kettedszénsavas nátriumtartalma kétszer oly nagy, mint a felsorolt** (preblaui, bilini és radeini stb.) **külföldi vizeké;** szabad szénsava is sokkal nagyobb (8453°/₀₀ Na CO₃ és 2557 kctm. szab. CO₂ 1000 gr.-ban). **Ezen viznek kellene dominálni bel- és külföldön egyaránt.** Csak Francziaországban az Ardèche départementi wals-i Marquise és Madeleine **közelitik** meg kettedszénsavas natriumtartalomban, de ezek is kevesebb szabad szénsavval birnak. **A szolyvainak vetélytársa csak a hozzá közel polenai** (Beregmegye) ásványviz lehetne, melyet azonban még alig használnak másutt, mint ott helyben. Ha Bereg vármegye ásványvizkincsekben gazdag szolyvai vidéke külföldön volna, p. o. az annyira industriózus Csehországban, egymás hátán emelkednének ott a fürdőhelyek, sanatoriumok, vagyonosság uralkodnék ott hegyen-völgyön!»

A szolyvai és polenai viz, mely a maga nemében páratlan, **Budapesten Mattoni és Wille, Édeskuti L. és Frum István** utódánál, vagy **közvetlenül az uradalmi ásványvizek képviselőségénél, I., Lovas-ut 4. sz. a. megrendelhető.**

Vese, húgyhólyag, húgydara és köszvény-bántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által

a Lithion-forrás

Salvator

kitünő sikerrel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatású!

Kellemes izü! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszertárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Budapesten, főraktár Édeskuty L. urnál.

Magyar királyi államvasutak.

HIRDETMÉNY.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a temesvár-józsefvárosi állomáson levő uj felvételi épület befejező részének létesitésére szükséges épitési munkák végrehajtására. A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött föltételek, Budapesten a magy. kir. államvasutak igazgatóságának magasépitményi ügyosztályában (Teréz-körut 56. III. em. 16. ajtó) és Szegeden az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1897. évi április hó 15-én déli 12 óráig kell benyujtani alólirott igazgatóság épitési főosztályában (Teréz-körut 56. II. em. 10. ajtó). Az ajánlatokat 50 kros, az ajánlat mellékleteit évenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyujtani: «Ajánlat a temesvár-józsefvárosi felvételi épület előállitására.» Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyujtását megelőző napon, vagyis 1897. évi április hó 14-én déli 12 óráig 5000, azaz: ötezer o. é. forint bánatpénzt kell a magyar királyi államvasutak központi főpénztáránál (Andrássy-ut 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétijegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapirok legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta utján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénynyel adandók fel.

Budapest, 1897 márczius hóban.

Az igazgatóság.

Az étrend szigoru betartásánál a cacao kiváló tulajdonságait kezdik napról napra jobban megbecsülni.

A cacao nemcsak nem izgató ital, mint a kávé és tea, hanem kitünő tápszer is, azon nagy előnnyel, hogy semmi kellemetlen utóhatást nem idéz elő.

Ez okból tett szert általános elismerésre közhasználatban a Van Houten cacao.

Van Houten kezelési módszere cacaoját könnyen oldható és könnyen emészthetővé teszi, s a mellett a legnagyobb mérvben juttatja érvényre a cacao pompás arómáját.

Ez a cacao igazán kitünő huspótlék, idegerősitő, frissitő és tápláló ital.

Más gyártmányokkal összehasonlítva mindenki könnyen meggyőződhetik a Van Houten-féle cacao kitünő tulajdonságairól.

6987

Üzleti jelentés.

Van szerencsém a t. közönséget értesiteni, hogy Budapest, IV. ker., Váczi-utcza 16. szám alatti üzletemet házbéremelés folytán f. é. február hó 1-től kezdve ideiglenesen megszüntetem. Fennálló virágasztal ugyszintén másféle növénydiszitéseket, csokrokat, koszorukat stb. továbbra is VII. kerület Gizella-uti kertészeti telepemről, fentartom; és igyekezni fogok e tekintetben a nagyérdemü közönség pártfogását a jövőben is kiérdemelni.

Egyidejüleg az irántam tanusitott eddigi nagymérvü bizalomért hálás köszönetemet nyilvánitva, maradok

tisztelettel 7109

SZELNÁR VILMOS

mű- és keresk. kertész.

Budapest, VII., Gizella-ut 45—47.

Páris 1889. Genf 1889. Chicago. 1893. **Kitüntetve** Magdeburg. Brüssel 1891. Bécs 1891. London 1893.

Egyetemes gyomorpor

Barella P. F. W.-től Berlin SW., Friedrichstrasse 220, a **franciaországi orvosi társulatok tagja.** Orvosilag legjobban ajánltatik. **Rendkivül sikeres,** még idült gyomorbajoknál is. Szállit **próbára ingyen,** csupán a viteldij megtéritése mellett, **berlini főraktárából.**

Ausztria-Magyarország számára egy doboz frt 1.60

Raktár:

Budapesten: Török József gyógysz.

király-utcza 12. szám. 6692

CZERNY-féle

TANNINGENE

a legjobb, kipróbáltan ártalmatlan

hajfestőszer

haj- és szakál-, valamint szemöldökfestésre, melyek a legegyszerübb módon, már egyszeri használatnál is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan, fényes **szőke, barna** vagy **fekete természetes szint,** a melylyel megőszülés előtt birtak s mely sem szappannal való mosásnál, sem a gőzfürdőben meg nem fakul. **Ára 2 frt 50 kr.**

Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált és valódi minőségben kapható

Czerny J. Antalnál, Bécs,

XVIII., Carl Ludwigstrasse 6 (saját ház), **és I., Wallfischgasse 5.**

Szétküldés postai utánvéttel. Prospektus ingyen és bérmentve. Raktár a nagyobb gyógyszertárakban és illatszer-üzletekben.

Budapesten TÖRÖK JOZSEF és **Egger A. fiai** gyógyszerészeknél, stb. 6967

Hirdetések felvétetnek a kiadó-hivatalban, Budapest, IV., Egyetem-utcza 4.

Legjobb és leghirnevesebb pipere hölgypor: a La VELOUTINE 6959

Különleges Rizspor

BISMUTTAL VEGYITVE

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,

PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

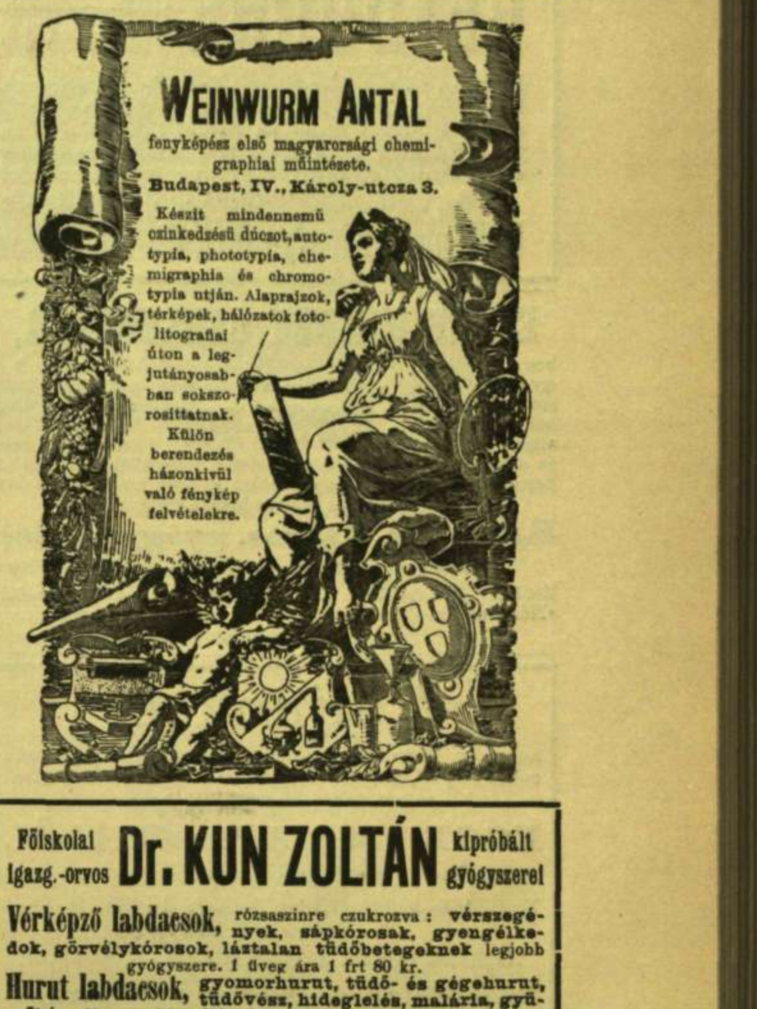

Főiskolai igazg.-orvos **Dr. KUN ZOLTÁN** kipróbált gyógyszerei

Vérképző labdacsok, rózsaszinre czukrozva: **vérszegények, sápkórosak, gyengélkedők, görvélykórosok, láztalan tüdőbetegeknek** legjobb gyógyszere. 1 üveg ára 1 frt 80 kr.

Hurut labdacsok, gyomorhurut, tüdő- és gégehurut, tüdővész, hideglelés, malária, gyümőkór ellen legkitünőbb! 1 üveg égszinkék czukrozott labdacs ára 1 frt 80 kr.

Női betegségek ellen leghasznosabb gyógyszer az **IRRIGÁLÓ POR** 1 doboz 1 forint 20 kr.

Dentipurin-szájviz legjobb minden szájvizek fölött! Kitünő óvszere a ragályos torokbajoknak is! Ára 60 krajczár.

A Purpurin Créme arcz- és kézkenőcsnek meglepő hatása van! 5 nap alatt az arczról minden foltot eltávolít s bársonyszerüvé varázsolja. 1 tégely 1 frt 20 kr.

Kaphatók a készitőnél:

TRSTYANSZKY K. gyógyszerésznél

Sárospatakon. 6839

Főraktár **Budapesten: Török József** gyógyszertárában, Király-utcza. **Dr. Buday Emil** gyógyszertárában, Városház-tér. Minden drogua-üzletben és gyógyszertárban kaphatók.

KRIEGNER-FÉLE

Akácia Arcz Crême

üvege 1 frtért, Akácia-szappan drbja 50 krért kapható minden gyógyszertárban. Főraktár: Bpest, Calvin-tér, Korona-gyógyszertár. 7110

Dr. GÖLIS-féle

egyetemes emésztőpor.

(1857 óta kereskedelmi czikk.)

Etrendi szer, kitünő hatása van különösen nehezen emészthető ételek feloldására, valamint az általános emésztésre és igy a test táplálására és erősitésére is. Naponta kétszer használva (evés után egy kávéskanálnyit téve a nyelvre s a szokásos itallal leöblitve) kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők:

gyomorégés, nyálkaképződés, székrekedés, aranyeres bántalmak és altesti pangás stb.

Ásványvizgyógymódnál, mint elő vagy utókura, vagy egyidejüleg a gyógymóddal kitünő hatást fejt ki. Minden doboznak dr. Gölis pecsétjével és a bejegyzett védjegygyel kell lezárva lenni s mindenkor határozottan **dr. Gölis-féle emésztő por** kérendő a vétel alkalmával. — A dr. Gölis-féle egyetemes emésztő-por központi szétküldése: 7078

Bécs, I. kerület, Stefansplatz Nr. 6. (Zwettlhof).

Egy nagy doboz ára 1 frt 26 kr., egy kis dobozé 84 kr.

Főraktár: Budapest, Király-utcza 12. Török József gyógyszertára.

CHOCOLAT MENIER

A világ legnagyobb gyára. **50,000 kilo.** Kapható minden fűszer- és csemege-kereskedésben és czukrászdában. 6896.

Naponkinti eladás

RETOUCHE gyorsfestő szakálra.

Kapható dobozokban 2 forintjával.

Ezen uj, kitünő készitmény által képesek vagyunk, az egészségre minden legkisebb hátrány nélkül s minden bőrpiszkitás mellőzésével, pillanatnyi idő alatt a szakált állandóan szőke, világos-barna, sötét-barna vagy feketére festeni. Festett hajmintáknak a raktárban megtekintés végett ki vannak téve. ☛ Megrendeléseknél kérjük a kivánt szint megjelölni; a haj festeségben gyakorolt fodrászt ajánlhatunk. 7079

Budapest, Király-utcza 12. Török József gyógyszertára.

A Magyar Asphalt

részvény-társaság

Budapest, Andrássy-út 30.

elvállalja jótállás mellett legolcsóbban

asphalt-burkolatok

fektetését és 7117

nedves lakások,

pinczék, stb., gyökeres szárazzátételét.

☛ Telefon. ☚

EZREK MENNEK CARLSBADBA,

hogy rossz gyomrukat kireperálják és ujra jól emészszenek és erre elköltenek — néha hiába, egy vagyont; pedig ezt a czélt otthon kényelemben, kevés költséggel elérik a **„PEPSIN-BOR“** használata által, mely az ételt megemészteni segit és a gyomort rövid időn tökéletesen helyreállitja. — Az én pepsinborom kedves ize, és hatása ki nem marad. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 5 üveg franco küldve 6 frt.

Rozsnyay Mátyás, gyógyszerész,

müvegyészeti laboratoriuma Aradon. 6905

Kapható Budapesten: **Török József ur** és **Egger-féle «Nándor»** gyógyszertárában valamint magyarországi gyógyszertárban.

Váljunk el

az eddig használt értéktelen szerektől. Köhögésnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek minden zavarainál teljes biztossággal hatnak

EGGER MELLPASZTILLÁI.

Ezrekre menő hálairatok rendelkezésre.

Egy doboz ára 50 kr. és egy forint. Próbadoboz 25 kr.

Kaphatók minden gyógyszertárban. — Főraktár:

Egger-féle gyógyszertár a «Nádorhoz»

Budapest, Váczi-körut 17. 6968

Lesoványodásra s egyidejüleg az egészség erősitésére 2 hónapig veendő a dr. **Blyn** s dr. **Duchesne-Duparc** klin. tanár, becsületrend lovagja — megfigyelése után Boisson gyógysz. által készitett **«per zsa-pilula»**, vesiculosinevel előállitott növ. készitmény. Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány küldésével bérm. szállit egy palaczkkal: **M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris.** Budapesten kapható: **Török József** gyógyszerésznél, király-utcza 12. szám. 7050

NAGY KRACH!

New-York és London nem kiméltek meg az európai szárazföldet és ezért egy nagy ezüstárugyár indittatva érezte magát, hogy az egész készletet eladja. Én megbatalmazva vagyok ezen megbizást teljesiteni. Tehát bárkinek megküldöm a következő tárgyakat pusztán **6 frt 60 krért**; és pedig:

6 drb finom asztali kést, valódi angol pengével
6 drb amerikai szab. ezüst vellát, egy [darabból
6 « « « « evőkanalat
12 « « « « kávéskanalat
1 « « « « levesmerőt
1 « « « « tejmerőt,
2 « « « « tojás-serleget
6 « angol Viktoria-tálczát
2 « igen hatásos gyertyatartót
1 « teaszürőt
1 « finom czukorporzót

44 darab összesen **6 frt 60 kr.**

Mind e fenti **44** tárgy előbb 40 frtba került és most csak **6 frt 60 kr.** minimális áron kapható. — Az amerikai szabad. ezüst egy kivül-belül fehér fém, mely ezüst szinét 25 esztendeig is megtartja, a miért szavatoltatik. Legjobb bizonyitékul, hogy ezen hirdetés 7087

nem csalás,

kötelezem magamat, itt a nyilvánosság előtt, bárkinek, kinek az áru nem tetszik, a pénzt visszaadni és senki sem mulaszsza el azt a kedvező alkalmat, hogy ezen diszes garniturát megszerezze, mely

Házassági és alkalmi ajándékul,

továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas. — **Egyes egyedül kapható**

HIRSCHBERG A.-nál

az egy. amerik. szabad. ezüstgyárak főügynöksége

Telefon. Wien II., Rembrandstrasse 19. Telefon.

Szétküldés a vidékre utánvéttel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Ehhez tisztitó por 10 krajczár. — Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egészségi fém).

Kivonat az elismerő levelekből.

Becses evtkészlet küldeményét megkaptam s azokkal teljesen meg vagyok elégedve. Kérem még egy ugyanily 44 dbból álló am. szab. ezüstgarniturát, utánvét mellett rész. küldeni.

Bozovics, Krassó-Szörény megye 18/7. 96.

Keresztes S., főszolgabiró.

Pilis, (Pest-megye) 1896 aug. 24.

A küldött diszgarniturával nagyon meg lévén elégedve, kérem sógornőmnek, Nyári bárónő szül. Somogyi urhölgynek Szunóra 3 ugyanilyen diszgarniturát küldeni.

Báró Nyáry Gyula.

AMERIKAN PATENT

LOHSE világhirű különlegességei

☛ a bőr ápolására. ☚

EAU DE LYS DE LOHSE.

Hatvan év óta felülmulhatatlan mint legkitünőbb bőrviz a tökéletes ifjú üdeség megtartására, valamint a nyári szeplő, napsütés, piroság, sárga foltok és az arcz minden tisztátlanságának biztos eltávolitására fehérben és rózsaszinben szőkéknek, sárgában barnáknak.

LOHSE liliomtej-szappan

csodás illata, tisztasága és finomsága végett a legkitünőbb toilette-szappan, drbja 60 kr., rózsaszin 1 frt.

Gyártmányaim vásárlásánál méltóztassék mindig figyelni a czégre:

GUSTAV LOHSE

45 Jägerstr. 46 Berlin.

udvari illatszerész.

Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszertárában és jobb illatszer-üzleteiben. 7067

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább ásványos

SAVANYU-KÚT

4 arany, 18 ezüst érem. 30 tisztelteti és elismerő okmány.

Kwizda-féle Fluid

A kigyó védjegygyel.

Régi, ohirü diätetikus-cosmetikai szer (dörzsölésre) az emberi test idegeinek és izmainak erőssé és rugékonyná tételére.

Ara:

½ palaczk **1 frt.**

Turista-fluid.

Turisták, járművekben utazók és lovaglók kitünő elkerrel használják testük erősitésére és annak nagyobb utazások után való elfrissitésére.

Ara:

½ palaczk **60 kr.**

Valódi csupán a fenti védjegygyel ellátott palaczkban és kapható minden gyógyszertárban. — Főraktár:

Kerületi gyógyszertár, Korneuburg, Bécs mellett.

Szójegy, czimlap és csomagolás törvényesen védve. 7001

Foulard-selyem

valamint fehér, fekete és színes selyemkelmék mindenféle minőségben, igazi gyári árakon, a valódiság és tartósságért való jótállás mellett, méterenként 35 krtól tiszenkét frtig porto- és vámmentesen házhoz szállitatnak. Legjobb közvetetlen megrendelési forrás magánosok részére. Ezer meg ezer elismerő irat. Minták franko. Sváljezba a levélportó kétszeres.

GRIEDER ADOLF ÉS TSA

selyemkelme-gyárak szövetsége **Zürich.** 6952

Spanyol kir. udvari szállitók. Spanyol kir. udvari szállitók.

Levélbélyeg-kereskedés

PRÜCKLER J. C.

Budapesten, IV., Régi posta-u. 5

Alapittatott 1876. 7121

Veszek! Eladok! Cserélek!

SZABADALMAKAT

(Patente). Kieszközöl, védjegyeket és mintákat belajstromoztat, a világ minden államában, legkedvezőbb feltételek mellett, **RÉTHY JÁNOS, nemzetközi szabadalmi iroda.** Budapest, Erzsébet-körut 2. szám. (Tulajdonos Zielinski Szilárd, okl. mérnök.) 7015

A budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt álló butorszakosztály által alakitott 7132

BUTORCSARNOK

VIII., Bérkocsis-utcza 12.

az ipartestület saját házában állandóan készletben tart

háló-, ebédlő-, uriszoba és szalonberendezéseket.

Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek jó és **szolid butorokat jutányos áron** a közvetitők illetőleg kereskedők mellőzésével az illető asztalos-mesterektől készen vagy teszésszerinti megrendelés utján beszerezhetni.

Marienbad otthon.

A **«Fucus»** klinikailag elismert gyógyszer soványitásra s a hizás megakadályozására, valamint a kövér egyéneknél előforduló asztma megszüntetésére. Ára üvegenként 2 frt, 20 napra való 12 frt. Kapható **Hauslinszky Károly,** gyógyszerésznél, Bpest, VIII., Rökk Szilárd-utcza 28.

A HYGEA

hajbalzsam

Védjegy.

valóban maga a tökéletesség, ha arról van szó, hogy a szürke hajnak eredeti fiatalos szine, fénye és szépsége visszaadassék. Megujitja a haj életfolyamatát, szivósságát és növési képességét, mint hajszépitőszer pedig egyenesen páratlan. 7128

Üvegje 1 frt 50 kr és 2 frt 50 kr.

Valódi minőségben egyedül kapható

DIMITRIJEVIĆ S. gyógyszerésznél Aracs, Banat. 42.

Nincs többé köhögés!

Tüdő- és gégebajban szenvedők részére.

Med. univ. **Dr. FÁYKISS KÁROLY**

szepesi kárpáti gyógyfükivonata

1 üveg 75 kr, czukorkák egy doboz 35 kr., **thea** 1 csomag **50 kr.**, egy kis próbacsomag **25 kr,** 30 év óta a legjobb alkarral használtatik **köhögés, rekedtség, hurut, hökhurut, influenza, lélegzési akadályoknál, oldalszurásnál, tüdőgyuladásnál és idült hörghurutnál.** 7028

Kapható Koller Testvérek a «Nagy Kristóf»-hoz czimzett gyógytárában, Budapesten, IV. ker. Kristóf-tér 2. Váczi-utcza és Kristóf-tér sarkán.

MEGNYILT

Budavár Bevételének körképe.

Budavár bevétele 1849 május hó 21-én dicső honvédeink által.

Látható városligeti fasor 47. szám, a Körkép-Pavillonban.

Nyitva 7075

reggel 9 órától este 10 óráig, este villanyvilágitás mellett.

Belépti dij 50 kr. Vasár- és ünnepnap 30 kr. Katona- és gyermekjegy 20. Munkásjegy 30 kr.

☛ Mérsékelt áru jegyek dohánytőzsdékben kaphatók. ☚

14. SZÁM. 1897. BUDAPEST, ÁPRILIS 4. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre **12** frt, félévre — **6** «. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **8** frt, félévre — **4** «. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre **5.—**, félévre — **2.50**. Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

EMLÉKEZÉS KÖLCSEY FERENCZRE.

SZÉP HAZAFIAS ünneplésre szolgáltat alkalmat egyik lelkes főurunknak, gr. Károlyi Istvánnak az a fenkölt cselekedete, hogy családja törzsfészkében, Nagy-Károlyban, saját költségén szobrot emeltetett Szatmármegye halhatatlan szülöttjének, Kölcsey Ferencznek emlékezetére.

Kazinczy Ferencz tanitványai között senki sincs, a kit hatásra nézve Kölcsey Ferenczhez hasonlithatnánk; a ki több oldalú működésével, — mint költő, mübiráló, aesthetikus, akadémiai és politikai szónok s országgyülési követ — mintegy összekapcsolója az irodalmi téren megindult újjászületésnek a politikai téren bekövetkezett reformokkal. Pályája önmagában is nagy tanúság Magyarország átalakulása történetében. A Kazinczy vezette irodalmi megújhodás a reformok eszméjét mintegy észrevétetlenül oltotta a nemzetbe, hogy aztán Széchenyi a társadalomban és politikában kövesse még sokkal mélyebb hatású újitásaival. A széphalmi vezér maga fölismerte az ő és a Széchenyi agitatori szerepe közötti szoros kapcsolatot. Iróink közül többen léptek a politikai pályára, mert úgy voltak meggyőződve, hogy a haza boldogulása e téren kiván munkás kezeket, s a nemzetiség kifejtése és megszilárditása e téren érhető el gyorsabban.

Kölcsey is így lépett az irói pályáról a politikaira. Előbb azt hitte, hogy a hazamentők munkájában amott kell segitenie; de az 1825—1827-iki országgyülés után a közszellem ébredezésével szinte sürgetőleg követelte a nemzet ügye, hogy a politikai téren fejtsen ki olyan tevékenységet, mint előbb az irodalmin.

Épen most van hetvenedik évfordulója, hogy Kölcsey legelőször némi politikai szerepet vitt Szatmármegye gyülésén, midőn az emlitett országgyülésről haza térő követeket üdvözlé. Két évvel később pedig Vécsey Miklós báró, a megye administratora, kinevezi őt megyei aljegyzőnek, a mivel — mint Pap Endre irja — «sok apró ember nagy ambitióját megpirithatta». A megyében akkor már az ellenzéki szellem egyre erősbült, a melynek tekintélyt Wesselényi adott, Károlyi György gróf pedig olyan támaszává lőn, hogy ilyformán csakhamar sikerült az egész megye közvéleményét átalakitani. Jóllehet Kölcsey csak mint aljegyző kezdte politikai pályáját, csakhamar kitünt, hogy szelleme a tárgyalásoknak valódi irányadója, lelke lőn. Abban a megyei teremben, a melynek falát mai számunkban bemutatott arczképe diszíti, fejtette ki mint al-, később mint főjegyző üdvös tevékenységét. Nagy-Károlyban az ő tollából származtak azok az úgynevezett «rendszeres munkálatok», a melyek az 1832—36-iki országgyülésre előkészitették a nemzet közvéleményét. E városból jutottak szét mindenhova az ország legtávolabbi megyéibe is az utasitások, a melyeket a megyék követeiknek adtak, s a melyek első sorban a szegény jobbágyság sorsának enyhitését s hova-tovább az alkotmány keretébe való befogadását czélozták.

Szatmármegye az 1832. nov. 6-ikán tartott követválasztó gyülésén Eötvös Jánost és Kölcsey Ferenczet küldte a pozsonyi országgyülésre. A hazafias kötelesség egész eszményi nagysága nyilatkozik Kölcseynek abban a beszédében, a melyet ez alkalommal választóihoz intézett. Az alkotmányos rendszert a legmagasztosabbnak tünteti föl a nemzet boldogulásában. «Mi lehet — kérdi ekkor — elragadóbb tekintet, mint midőn király és nemzet kölcsönös frigyben lépnek fel s egyesitett jogokkal hozzák a törvényt, mely szabad embereket kötelez?»

Azok között a nagy férfiak között, a kik ez országgyülésen szerepeltek önzetlen hazafiságukkal, felvilágosült eszméikkel, törhetetlen elszántságukkal, hogy a reformoknak útjait egyengessék, Kölcsey volt az eszményi hazafiság igazi megtestesülése. Magyarsága, erős nemzeti érzése minden szavában kifejezést nyert, a mellett, hogy a társadalmi finomabb szokásoknak is előharczosa volt. Nemzetünk polgárosodását ő is a régi hagyományos ösvényeken való haladással hitte elérhetőnek: ha a hazai életben megőrizzük és fejlesztjük azt, a mi ősi, a mi életre való, de nem zárkozunk el a müveltebb nemzetek eszméitől sem, a melyek megtermékenyithetik a megindult átalakulás vezérgondolatait. Jellemző reá ide vonatkozólog a következő eset. Egyszer egy német nyelvű levelet kapott, a melyben ő korszerütlenának volt feltüntetve. Mosolygott a levél olvastára s igy szólt: «Egykori censoromnak, ki

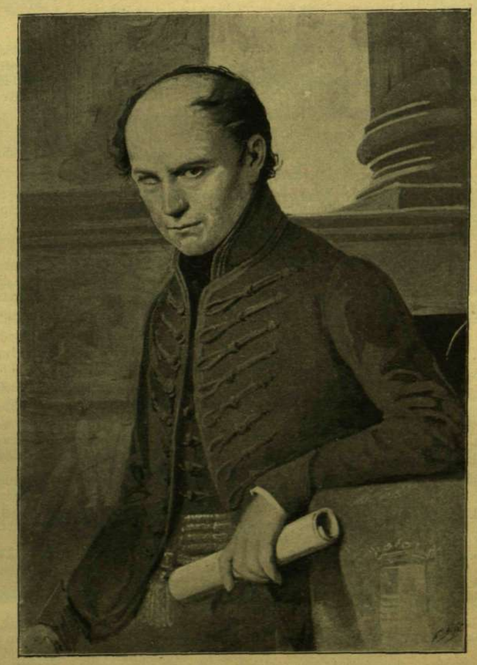

A nagykárolyi megyeháza disztermében levő festmény után.

KÖLCSEY FERENCZ.